

DOMOVINA

Upravništvo »Domovine« v Ljubljani — Knafljeva ulica 5
Uredništvo »Domovine« — Knafljeva ulica šte. 5/II,
telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 din, polletno 18 din,
celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno
12 din, polletno 24 din, celoletno 48 din. Amerika letno 1 dolar.
Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani št. 19711.

Beg z grude

V naši javnosti se od časa do časa oglašajo solzave dušice, ki jih v današnjih težkih časih ne razburja nič drugega, kakor pojav, znan pod lažnim klicem »beg z grude.« Pa ti tak solzavec sede in napiše miline se cedeči članek pod zgrešeno podmeno, da naše kmetijsko ljudstvo beži z rodne pradedovske grude ter iz nekake grešne objesti zapušča svojo zemljo. Taki nepravilni ugotovitvi sledi kopa maziljenih besed o tem, kako lepo je kmetijsko delo in kako zdravo, toliko da pisec ne pravi, da je otročje lahko. Čuditi se je samo, da še ni zagnal svojega nesposobnega peresa v kot in šel sam poizkusiti prelest kmečkega dela po možnosti v Suho Krajino, na Kozjansko, ali pa kam v hribe nad Škofjo Loko. Izkusil bi, da je košnja trdo delo, ne pa samo lep jutranji izprehod po orošenih senožetih, da pri mlačvi ni samo iz šolskih beril znani pikapok, marveč da dušljivi prah in osine mučijo delavca in da je tam v stalni nevarnosti vsak za svoje zdravje. Po delu z rovnico v loških hribih pa bi ga tako bolel hrbet, da bi mu naenkrat prešla vsaka misel na lepote poljskega dela, osobito, ako bi bil prej po strmi rebri prinesel poln koš, da pognoji to, kar bo prekopal.

Lahkomiselni ljudem, ki poznajo kmečko delo iz slik in pesmic, je treba enkrat za vselej povedati, da je kmečko delo trdo in da ga šele okoliščina, da se vrši po večjem delu na prostem, napravi znosnega. Vrh tega se mora kmet vsako uro bati vsakega oblaka, dali mu ne nosi pogubne toče, še bolj se mu pa mračni obraz, kadar je nebo vedro po mesece in mesece, kajti vsak nov sušni dan mu zmanjšuje verjetnost, da se mu bo v zemljo vloženi trud izplačal. Poleg trdega dela še večja negotovost — to je druga plat slike, ki jo imajo nekateri solzavci o kmetijskem delu.

Te strani ne vidijo oni, ki jadikujejo, češ da naš kmet beži z grude očetov in množi gručo v proletarskih predmestjih in industrijskih krajih. Toda ves trud zvezan z ogromno negotovostjo, bi naš kmet prenesel z isto potrpežljivostjo in vztrajnostjo, s kakršno že vekove obrača to ljubljeno zemljo, ki je z njo toliko zrasel, da ga doslej ni mogla izkoreniniti nobena sila. Toda naš narod je zdrav in zato oblagodarjen z naraščanjem, naša sreča, da je tako. Na drugi strani pa njegova zemlja ne raste, naša država se ne širi, temveč postaja vse tesnejša, tesnejša. Že davno pred vojno je nastalo pereče vprašanje, kam z ljudskim viškom?

Ni sporno, da je kmet med vsemi sloji naroda oni, ki se zadnji loči od svoje domačije. V tem ni samo starokopitnost, temveč naša topla ljubezen do domačega kraja. Težko se loči naš kmet od svoje še tako siromašne zemlje. Za kruhom pa so leto za letom morale romati množice lačnih in delavoljnih ljudi na gornještajerske industrije, na Vestfalsko in v Ameriko. Danes je ta pojav seveda še hujši.

Pa se pojavi člankar in zakliče nerazsodno in nepremišljeno geslo: »Nazaj k zemlji!« Njemu kaže že trezen račun, da osmero delavcev — dvajset otrok — preje omlati opo peščico pšenice, nego sta to opravila samo oče in mati, dokler je deca dorasčala. Do tu je račun pravilen, odreče pa takoj, ko se di osem lačnih delavcev, ki so pač zaslužili

svoj močnik, za mizo. Tu se pokaže, da omlačeno žito ne da hrane za deset lačnih ust. Grunt se ne da raztegniti, da bi se povečala posevna ploskev. To ugotovijo odrasli otroci, povežejo cule in hajd v tovarne, v rudnike, v tujino, ali celo čez morje. Topoglavi člankar kliče za njimi: Nazaj k zemlji! Siromak ne ve, da ne beže pred zemljo, temveč gredo za zaslužkom, da beže pred gladom, s spomini na rodno grudo v srcu.

Slične vrste članek smo nedavno čitali v nekem slovenskem listu, ki si lasti prvenstvo v skrbi za našega človeka. Vsa modrost je bila v geslu »nazaj k zemlji«, zabelil pa jo je s par besedami »o polomu gospodarske prostosti.« List je zapisal učeno besedo liberalizem, da vzbudi v čitateljih prepričanje, da so krivi liberalci. S tem je površnemu izobražencu govoril iz duše, povprečnemu nepoučenemu človeku, ki ne dela razlike med načelom gospodarskega liberalizma in liberalizmom, političnim pokretom naših preteklih dni, pa je pokazal krivca, ki da je spočel to zlo. Malo zlobe, malo jokavih vzklikov in članek je gotov; pisec pa se z mirno vestjo zopet pogrezne v svojo meščansko rejenost, prepričan, da je rešil važno slovensko vprašanje in si zaslužil naslov delavca za narodov blagor, ki ga pri nas silno radodarno obešamo vsakomur.

Naša zemlja ne more več prerediti našega narodnega prirastka. Zboljšanje obdelovanja, ki je pri nas še zelo zaostalo, bi nekoliko omililo to stanje, dasi je mnogo dobrih novotarjev na naših majhnih gruntih skoro nemogoče izvesti. Takšne novotarje dajejo odlične dohodke pred vsem pri velikih podjetjih. S tem pa ni rečeno, da nam zboljšanje obdelovanja ni potrebno. Gotovo je, da se da donos naših tal še močno dvigniti, dasi je neverjetno, da bi kakovost naše zemlje dala upati, da se v tem pogledu povzpne na višino onih narodov, ki žive na daleko rodovitnejših in vremensko ugodnejših tleh. Obdelovanje mora postati še vestnejše, o tem ni dvoma, vendar velja to le za one, ki imajo dovolj zemlje. Ali naj onim tisočcem, ki so brez zemlje ali pa jo imajo le toliko, da se voliči na njivici komaj obrnejo, tudi zakličemo materinsko geslo: Nazaj k zemlji! Kam pa? bodo odvrnili in zadeli v črno.

Na novo zemljo v okviru naše države! Bla-

gor nam, ker še imamo nekoliko predelov, kjer še ni tesno, ni gneče in stiske, kjer čaka še precej zemlje pridnih rok slovenskega oratarja. Ti predeli pa so našemu neukemu človeku po zaslugi izvestnih krogov mrzli in odvrtni. Ne da bi jih naš človek ne poznal, saj je že toliko letnikov naših vojakov služilo tam doli, toda nesreča je v tem, da gre do tja v predsodkih, da jih del našega tiska trajno potrjuje v teh predsodkih in da se vrnejo z njimi v domačijo. Drugi narodi so zaradi tiska v domovini poselili negostoljubne afriške stepe, sibirski mrzle tajge, ameriške divje poljane, polne divjih zveri, nevarnih sovražnikov in neznanih bolezenskih kali, nam pa v lastni državi leže neizrabljena polja, ki so v starejših vekovih dobro redila številne človeške naselbine. Tako daleč gre mrznja proti južnim krajem države, da objokujejo uradnika, ki je nameščen deset ur vožnje od domačega plota, kakor da je poslan na Solovecke otoke v večno tlako, ali pa v grozotno francosko Gujano, odkoder človeka reši le smrt.

Kaj si more misliti preprost Slovenec o onih krajih, ako resnici na ljubo ne povedo, da se je »žrtve« v nekaj mesecih že tako privadila tamošnjega življenja, da se ji kar nič več ne toži po prejšnjem mestu. To je dejstvo, ki ga brezvestni politikanti skrbno skrivajo našemu ljudstvu. Res, časi za obširno kolonizacijo danes niso ugodni. V brezplodnih pravih o ureditvi države smo izgubili dvajset najboljših let, ki se nam ne povrnejo več. Vendar pa zaupamo v podjetnost našega človeka, zaupamo v njegovo bistrovost, da se bo s časom le osvobodil predsodkov, ki mu jih vtepejo vsak dan v glavo brezvestni politični špekulantje in vsaj poskusil možnost naselitve na našem jugu. Brez težav seveda ne pojde, kakor ni šlo v Ameriki, Avstraliji, Afriki in Sibiriji; manjše pa bodo na vsak način, gotovo v primeri z onimi naravnost neznatne.

Danes so dani že vsi pogoji za dobro življenje našim naseljencem v južnih krajih naše države. Ne nameravamo delati na to, da bi se začelo kar na debelo izseljevanje v te kraje, vendar smo pa mnenja, da bi se marsikateri bajtar z izkupičkom, ki bi mu vrgla v Slovenijo njegova domačija, mogel doli postaviti na noge. Seveda pa sta pogoj za uspeh krepko in pridne roke in zdravo telo. Če so se mogli naši ljudje uveljaviti tam v daljni Braziliji, kamor jih je pot drago stalo, sodimo, da bi bila tudi doma Amerika za nekatere podjetne mlade ljudi.

Rešitev gospodarskih in družabnih nadlog

Iz gorenjskega kota smo prejeli dopis, ki skuša rešiti vprašanje brezposelnih, delomržežev, klatežev in onemoglih siromakov. Podobne teke so že našli v drugih državah in bi se dale te nadloge tudi pri nas vsaj zajeziti, če že ne dokončno rešiti. Pripomnimo pa, da se v vsem ne strinjamo z izvajanjem tega članka in se bomo še vrnili na važno vprašanje.

O gospodarski krizi in brezposelnosti se je pri nas že mnogo pisalo in govorilo, napravilo pa se ni skoraj ničesar, čeprav je bilo po

časopisju podanih mnogo koristnih in lahko izvedljivih predlogov in nasvetov.

Kljub temu, da se je od raznih strani že ponovno poudarjalo, da je gospodarska kriza in brezposelnost prekoračila višek in da se polagoma zboljšujejo življenske prilike — se to še malo ne pozna, kajti število brezposelnih je še vedno veliko, ponekod še višje kakor je bilo.

Po mestih in industrijskih revirjih srečujemo dan za dnem množice raztrganih in sestradanih ljudi, ki mrko in s sovraštvom v obeh motrijo življenje okoli sebe. Hodijo od

hiše do hiše, prosijo ali kar zahtevajo podpor. Če jih ne dobijo, pa s kletvami in grožnjami zapirajo vrata za seboj. Takih neprijetnih obiskov so večinoma deležni le mali ljudje, ki sami težko živijo, premožni ljudje pa so zastraženi s hudimi psi in so na varnem za visokimi, ograjenimi in težkimi vrati. Težko je zavrniti prošilca, o katerem se ne ve, če je res potreben, če ima v resnici družino ali pa če je delomržen pijanec, prevarant ali celo zločinec. Tu je potreben temeljit popis vseh brezposelnih in vseh, ki prosjačijo, da ne bodo zlorabljali ljudi taki prošilci, ki nočejo delati ali lahko na svojih domačijah živijo.

Zaradi krivične razdelitve službenih mest in zaradi skrajno nizkih dnevnih mezd pri gotovih podjetjih pa brezposelnost še vedno parašča, saj je umljivo, da ta in oni ne dela rad dnevno za 8 ali 12 din, če lahko v eni sami uri več naberači.

V državnem proračunu in v proračunih banovin so predvidene postavke za nujno potrebna javna dela. Tudi iz sredstev banovinskega fonda so določene znatne vsote za razna javna dela, pri katerih se bo zaposlilo mnogo ljudi, da niso deležni zgolj milošćinske podpore. Ta akcija je sicer dobro zasnovana, vendar se bojimo, da ne bo imela tistega uspeha, ki bi ga morala imeti z ozirom na velike dajatve davkoplačevalcev. Sredstva iz bednostnega fonda so večinoma porazdeljena po občinah in po srezih v tako nizkih zneskih, da se z njimi ne morejo začeti večja, še tako potrebna dela, ker so taki zneski kakor kapljica na razgreto železno ploščo. S takimi betvicami se morda za nekaj dni ali tednov podpre nekaj ljudi, da ne prosjačijo in se jim da delo, ki pa je časih brez prave potrebe in koristi. Ves denar, ki ga dajejo gradbeno ministrstvo in banovine, bi se moral koncentrirati za velika javna dela; za graditev novih in popravo starih cest, za reguliranje rek in hudournikov, za gradnje železniških prog, za elektrifikacijo gotovih pokrajin in njihovo preskrbo z dobro pitno vodo, za melioracije, za izsuševanje močvirij in slično.

To pa je možno napraviti v bližnjem času le s temeljito zasnovanim načrtnim gospodarstvom, po katerem se bodo zajela vsa finančna sredstva in zaposlile vse delovne moči, ki brez dela tavajo okoli. Treba je, da se gradijo nujno potrebne ceste, ki bi vezale dolinska letovišča s planinskimi in te spet z morjem. Take ceste in vzpenjače bi kmalu

poživile naš ohromeli gospodarski organizem in bi kot blagodejni napoj vplivale r naše razdrapano gospodarske prilike. Treba bo mobilizirati vse zdrave in pridne delovne moči v delavske bataljone z vzorno disciplino, z lastno prehrano in prenočišči in s primerno denarno nagrado za vestno izvršeno delo ob koncu tedna. Za one ljudi, ki jim ne diši delo, ki hočejo na račun ljudske dobrošćnosti živeti, pa naj se pripravijo koncentracijska taborišča, kakor so to napravili v nekaterih drugih državah, kjer so se povsod zelo dobro obnesla. Izkušnje nas uče, da nekaterih ljudi ni mogoče pripraviti, da bi vršili koristna dela, zato naj se jih spravi v taborišča in prisilne delavnice, kjer bodo delali pod strogim nadzorstvom. A za stare, onemogle in pohabljen siromake, ki jih je vrgla starost v boleznii ali nesreči na cesto, naj skrbe pristojne občine same, ali pa naj se v vsakem srezu uvedejo hiralnice, v kateri bodo imeli ti siromaki preskrbo iz javnih sredstev. Sredstva za vzdrževanje delavskih bataljonov, koncentracijskih taborišć in ubožnih zavetišč ne bo težko dobiti, če se bo s krepko pestjo poseglo tja, kjer je denarja v izobilju. Treba bo uvesti davek na velika premoženja in povišati dajatve velikih inozemskih podjetij, ki v naši državi izkoriščajo delovno moč in naravna bogastva. Dalje velja prav obdavčiti inozemske banke in vse zavarovalnice in vse one inozemske namešćence, ki zasluđujo preko 5000 Din na mesec. Obdavčiti bi bilo potrebno posebej tudi vse one zakonce brez otrok, kjer služita oba in imata prekomerno visoke dohodke, nadalje večkratne zasluđukarje. Saj vendar ne gre, da bi kdo prejemal 50.000 do 100.000 Din na mesec, če z 10.000 Din lahko sijajno živi. Dalje bo treba zapleniti premoženja vsem onim, ki so si ga na kazniv način na škodo države nakopičili in nazaj poklicati premoženja, ki so pobegnila v inozemstvo. Treba bo v državni upravi uvesti temeljito štednjo pri osebnih izdatkih, toda ne na škodo državnih namešćencev. Omeje naj se banketi, reprezentance, komisije in delegacije v inozemstvo, omeje naj se preseljevanja državnih namešćencev iz kraja v kraj itd. Odvzame naj se pokojnina vsem onim državljanom, ki je niso zasluđuili in brez nje lahko žive. Nagrade za prostovoljno prevzeto nacionalno in kulturno delo naj odpadejo, ker vsi imamo enake pravice in dolžnosti do domovine in ne gre, da bi eni prejimali, še bolj potrebni plaćevali.

Če se bo v tem smislu delalo in gospodarilo, bomo imeli kmalu najlepše ceste, gosto železniško omrežje, regulirane reke, nove mostove, asanirane vasi, bolnišćnice, šole, elektriko in vodovode. Z delom bodo preskrbljene najširše plasti naroda, izginili bodo s cest brezposelni, pohabljenji, a tudi potepuhi in zločinci, nastopila bo nova doba pravičnosti, blagostanja in sreće.

Politični pregled

Kakor je visel sredi zadnjega tedna mir na naši celini le še na prav tenki niti in je vse s strahom čakalo, kdaj se utrga, se je vendarle še našel izhod, ki je vsaj zaenkrat odvrnil novo klanje človeštva.

Zrtev je morala doprinesiti naša bratska republika Češkoslovaška za mir

in za koristi velekapitalistov. Te so naravnost strahotne, saj je rekel junaški češkoslovaški ministrski predsednik, enooki general Syrový, da bi raje umrl, kakor da je učakal tisto uro, ko mu je bil usiljen sporazum.

Dogodki so se po našem zadnjem poročilu po bliskovito odigravali. Anglija in Francija sta naprosila Hitlerjevega prijatelja Mussolinija, da je pregovoril Hitlerja, da je preklinal na petek ob 14 določeno splošno mobilizacijo nemške vojske, ki je s silo namerala zasesti nemške kraje češkoslovaške države. Medtem

so se sestali na Hitlerjevo povabilo, predstavniki štirih evropskih velesil,

Chamberlain, Daladier, Hitler in Mussolini v Monakovem.

Sklicanje te konference je že dalo naslutiti, da bodo odločitve neposredne in da bodo sklepi te konference, če ne nastopijo kaki nepredvideni dogodki, izvršeni v delovni skupnosti, ki se je že več let najavljala na mednarodnem političnem obzorju, češ, da je treba zagotoviti stalen mir. Toda ta politična skupnost je bila že od nekdaj grožnja in napad na enakopravnost in ravnopravnost manjših narodov in držav.

V Monakovu se je sestala prav za prav popolnoma nova mirovna konferenca,

toda z razliko, da se je ta konferenca tokrat sestala pred vojno in ne šele po vojni. Ta

»Bo že vedel, zakaj!« se je začul zasmehljiv glas z zidu. »Takšne sosesćine ne mara vsakdo.«

In drug glas: »Če ima človek hudića pred pragom, mu kdaj utegne stopiti na rep. Ali ne, sosed?«

Nastal je trušč. Kajžarićin sosed je zaklical: »Prav imate, fantje! Mir hočem imeti okoli hiše, nič drugega. Občan sem in svoje davke plaćujem v redu. Pravico imam, da se brani tujih ljudi.« Dvignil je svoj glas, da bi slišala vsa okolica višek njegove modrosti. »In če bo treba, bom plaćal tudi kakšnega kovača več za kajžo.«

Star kmetič je snel klobuk. »Pet kovaćev več ali manj, — zaradi tega dveh siromašnih žensk ne bi bilo treba poditi z doma.«

Gozdnik je prikimal in zaklical Kajžarićinemu sosedu: »Odnehaj vendar in bodi pameten. Kaj pa boš z bajto počel?«

»To je pa moja reć!« je zakričal kmet. »Plaćam, drugo vas pa nič ne briga. Plaćam, pa plaćam!«

Iz sredine vašćanov se je začul trd, suh glas: »Kdor bolje plaća, ima več pravice!« Bil je Potoćnik, tisti kmet, ki je Peter pri njem služil za planšarja. »Jaz bi rekel, da odgovemo Kajžariću za Jurijev dan.«

Že je skoraj polovica kmetov pritrjevala temu predlogu, ko se je še nekdo oglasil z drobnim, piskajoćim glasom: »Najprej pa morate še vprašati Kajžarico samo, ali morda ne da več kakor njen sosed. Denar je denar. Naj ga že dobi kjerkoli.«

Tedaj se je začel živi zid, ki je obdajal župana, majati. »Pustite me na sredo,« je zaklical Peter s pridruženim glasom. »Za božjo voljo, ljudje, pustite me! Nekaj moram

VAŠKI APOSTOL 13

PO L. GANGHOFERJU PRIPREDIL B. R.

»Poslušajte, ljudje! Zdaj imam še predlog, ki ga je stavil Kajžarićin sosed.« Ko je Gozdnik imenoval Kajžarico, se je začulo krićanje in podivjan smeh. Ljudje so se začeli riniti naprej, da bi bolje slišali. Samo stara kmetica ni bila radovedna. Z obema komolcema je pehala okoli sebe, da bi čim prej prišla do pokopališća. Pri tem pa je zagledala nekaj takega, kar je zbuvalo videz, da svet na svojih koncih ni zabit z deskami, ampak z irhastimi hlaćami. Kajti na cerkvenem zidu je sedelo najmanj trideset fantov, vsi s hrbti proti cerkvi, in noge so jim mahale z zidu proti cesti. Ti fantje v občinskem svetu še niso imeli besede. Hoteli pa so poslušati in se norćevati iz pametnih besed obćanov. Bili so sami vaški navihanci, ki so se vmešavali povsod, kjer se je dalo smeјati in se iz koga norćevati. Nikjer pa niso prišli tako zanesljivo na svoj račun kakor pri teh sejah pod milim nebom. V tej vaški poslanski zbornici so bili galerija, ki je pogosto ujezila vaške oćance. Časih jim je kakšen vašćan, ki je bil od jeze že ves zelen, zakrićal, naj zapro usta, toda navadno brez uspeha. Saj je bila že stara pravica fantov, da so sedeli tu na zidu, in vsi tisti, ki so zdaj kroјili usodo vasi, so sami nekoć sedeli na tem zidu in jezili svoje starše.

Prav od današnje seje pa so morali fantje pričakovati še nekaj posebnega. To se je opazilo tudi na šepetanju, ki ni niti za tre-

nutek ponehalo. Neprestano so pritiskali glave drug k drugemu. Za njihovo napeto pričakovanje je Kajžarićino ime menda pomenilo nekaj zelo pomembnega. Komaj ga je namreć župan izrekel, že se je Jeznićin hlapec obrnil proti zidu in zaklical: »Fantje, zdaj pa odprite ušesa!« Potem se je zaslišal še pozdravljajoć glas: »Dober dan, ljudje božji!« Bil je Peter, ki je prav tedaj prihajal iz župnišća z razvalinami stola pod pazduho. Hlapcu Mihi je dal njegov pozdrav spet povod, da se je oglasil: »No, kršćanska ljubezen, ali si le prišla? Tu počakaj! Slišal boš nekaj, kar te bo zanimalo.«

Peter se je delal, kakor tega klica ne bi bil slišal in je šel mirno svojo pot. Mislil si je pać: tu jih je dosti zbranih, tu preskaćuje hudobnost z drugega na drugega. In župniku je na besedo obljubil, da bo evangelij ljubezni za teden dni zaklenil v svoje srce.

Na cesti se je krićanje kmetov nekoliko uneslo. Razloćno se je lahko slišal čez njihove glave županov glas: »Na svetega Jurija dan poteće Kajžarici najemna pogodba za hišico. Obćina naj odloći, ali ji jo bo podaljšala še za naslednje leto. Zaradi mene Kajžarica koćo lahko obdrži. Toda —«

Ko je Peter to slišal, je njegov obraz polebel. Dvignil je glavo izmed ramen.

»Toda tu imamo še ponudbo sosedu, ki bi rad imel koćo.«

okolščina tudi pojasnjuje obseg, pomen in dalekosežnost sklepov te konference. Način sklicanja in sestave te konference sam po sebi pojasnjuje tudi način tega, kar je bilo sklenjeno. Francoski ministrski predsednik je ob povratku iz Monakovega izjavil, da je

svetovna vojna zahtevala 4 milijone človeških žrtv.

V tem delu Evrope da je trajal mir že 20 let in da je to dovedlo do tega, da se je pojavila strašna prikazen še večjih izgub, kakor jih je zahtevala vojna v letu 1924 do 1918. Ta strašna prikazen je dovedla angleške in francoske državnike do tega, da so se odločili,

da mora na vsak način priti do sporazuma

ki naj v bodočnosti zagotovi stalen mir. V pojasnitev razvoja dogodkov v zadnjih mesecih in da se osvetlijo dejstva, ki so izzvala sedanjí položaj, je treba upoštevati naslednje: Sedanjí položaj ima svoj začetek v postritvitvi narodnosocialistične vladavine konec februarja, ko se je začela gonja za priključitev Avstrije, ki je bila meseca marca tudi uresničena. Dne 24. marca je imel v angleški spodnji zbornici ministrski predsednik Chamberlain govor, v katerem je podčrtal velik in neposredni interes Anglije na razvoju dogodkov v Srednji Evropi. To je pomenilo

popolno spremembo dosedanje angleške politike,

ki je dotlej odklanjala vsak nastop izven angleškega otočja in zapadno-evropske obale. Bilo je jasno, da je Anglija zavzela tako stališče samo zaradi tega, ker se je bala novega svetovnega požara. Chamberlain je že v tem govoru napovedal, da je pripravljen ponuditi Češkoslovaški in Nemčiji svoje posredovanje, če se ne bi posrečilo rešiti spora sudetskih Nemcev s češkoslovaško vlado v okviru češkoslovaške ustave. Ko so pogajanja med sudetsko-nemško stranko in češkoslovaško vlado konec junija prišla na mrtvo točko, je poslala angleška vlada posebno komisijo pod vodstvom izkušenega državnika lorda Runcimana.

Runcimanova prizadevanja pa so bila preprečena

v trenutku, ko je izgledalo, da je uspeh že zagotovljen. Prenapeteži so preprečili nadaljevanje pogajanj za sporazum in ko je tudi nemški kancelar Hitler svoj zaključni govor na nürnberškem kongresu posvetil češkoslo-

vaškemu vprašanju, je bil njegov potek premeščen na mednarodno polje, vrhu tega pa se mu je pridejal še revolucionarni značaj. Državne oblasti so sicer revolucionarni pokret sudetsko-nemških prenapetežev hitro ustavile in vzpostavile red in mir, toda v tem se je že vse vprašanje

pretvorilo v očitien spor z Nemčijo

ter je bilo samo še vprašanje časa, kdaj bo prišlo do vojne. Takrat je napočil trenutek, ko je smatrala Anglija za potrebno, da odločilno poseže v razvoj dogodkov. V spominu je še, kako nam je bil po pogajanjih med francosko in angleško vlado in po osebnem sestanku Chamberlaina s Hitlerjem v Berchtesgadenu stavljen predlog glede odcepitve pretežno nemških pokrajin od republike. Ta od nazunaj še prijateljskih velesil stavljeni predlog pa je imel kljub temu že ultimativni značaj

Nemčija je zagrozila z neposredno vojno,

toda Anglija in Francija sta dali spoznati, da nista v stanju, da bi Češkoslovaško dosledno in uspešno podprli. Tako se je zgodilo, da je bila češkoslovaška vlada po vsestranskem proučevanju položaja

prisiljena popustiti spricho pritiska velesil,

ker je tudi Rusija sporočila, da brez sodelovanja zapadnih velesil ne moremo računati na njeno pomoč, ker ne gre sama po kostanj v ogenj, kakor so na tihem upali Angleži, da bodo dovedli tako do spopada Nemcev z Rusijo, kar bi njim bilo všeč.

Hitler je zagrozil, da bo 1. oktobra segel po orožju.

Samo z največjim naporom se je angleškemu ministrskemu predsedniku Chamberlainu posrečilo doseči kratko odgoditev, da bi se mogla sestati mednarodna konferenca, ki naj bi uredila način izvedbe načrta, na katerega je češkoslovaška vlada pristala že 21. septembra. Tako so

velesile s svojim monakovskim sklepom vsilile Češkoslovaški najtežje žrtve.

Odcepitev nemških pokrajin, je bil edini predmet pogajanj v Monakovu. Štiri velesile so enostavno sestavile skupen odbor ter se sporazumele glede izvršitve vseh monakovskih sklepov.

občanom rečil: « Cesar njegov proseči glas ni mogel doseči, sta dosegla njegova komolca. Črni zid se je razdelil kakor nekoč skala pod Mojzesovo palico.

Ko so kmetje zagledali Petra, so se začeli prizanesljivo smehljati. Nekaj drugih je zabavljalo: »Kaj pa išče on tu? Kaj pa tega brigajo občinske zadeve?« Na cerkvenem zidu je zaklical Miha z Jeznikove kmetije: »Zdaj, fantje, bo pa veselo! Zdaj bo začel pridigati!« Skočil je z zidu na cesto in se zrinil med kmete, da bi bil pričakovani pridigi bližji. Med smehom so mu še drugi fantje sledili. Začeli so obsipati Petra z vsemi priimki, ki jih je imel že od mladih dni.

Bled kakor stena se je Peter preril do župana. Staremu Gozdniku med tem truščem menda ni bilo posebno prijetno. Že nekajkrat je dvignil roko, da bi velel mir. Ko je zagledal Petra pred sabo, je jezen zagodel: »Kaj pa hočeš ti tu? Rajši pojdi domov, in ne mešaj ljudi še bolj!« Nad sto ljudi je stalo zdaj zbranih okoli župana in iznenada so vsi umolknili, ne zato, da bi slišali, kaj bo Gozdnik govoril, ampak zaradi Petra in njegove pridige, ki so jo vsi radovedno pričakovali.

Peter je z drhtečo roko stisnil ostanke stola na prsi in dejal: »Gozdnik!« Ko je privrel iz tega dvojnega človeka tako slaboten, otroški glas, so se spet vsi zasmeli. »Gozdnik! Pravkar je nekdo rekel, da je denar pač denar. In če je občini vseeno, odkod denar pride — in če moj denar ni nič slabši od drugega — Peter je govoril tako počasi in s tako težavo, kakor bi mu bila vsaka beseda prirasla k jeziku in bi jo bil moral z njega odtrgati. »In če mislite že res dražiti Kajžaričino bajto, se bom še jaz potegoval zanjo. Pet

sto dinarjev ponujam. Denar imam doma in ga lahko še danes prinesem.«

Na pravega kmeta ne učinkuje nič tako smešno, kakor če kdo svoj denar zavrže za prazen nič. Potočnik je zaklical: »Tako razmetava svoj denar, kakor bi bil sirotka!«

Samo Gozdnik je kisló pogledal. »Kaj ti je pa zdaj prišlo na misel? Ti norec dobrosrčni! Ali te mora zmerom kdo izrabljati? Saj dobro vem, da kajže ne boš imel sam zase. Čemu imaš pa pri meni stanovanje? Rajši pojdi domov.«

Na Petrovem smrtno bledem obrazu sta se pokazali dve rdeči lisi. Njegov glas je začel postajati čedalje bolj trmast. »Bom pa rekel tako, kakor je rekel Kajžaričin sosed: Plačam pa plačam! Če je več denarja, je tudi več pravice, — tako je prejle nekdo rekel. Da je to tako resnično, ne bi bil prej nikoli verjel. Zdaj sem se moral tega naučiti.«

Nekateri izmed občinskih očetov so hoteli ponudbo vzeti resno, nekdo pa je poskusil iztisniti še celo več iz Petra. Z zidu se je oglašil neki posmehljivec: »Čakajte, videli boste: krščanska ljubezen bo vzela Kajžarico za ženo! Potem bosta v kompaniji jahala na Krim!« Spet so se vsi začeli smejati. Samo eden izmed navzočnih ni bil navdušen za smeh: Kajžaričin sosed. Ves besen je zakričal nad županom: »Jaz sem povedal, koliko dam. O mojem predlogu je treba glasovati. Svoje davke plačam in svojo pravico hočem imeti! Pa mir v soseščini! Imam pa že rajši boga na glavi kakor hudiča na hrbtu.«

»Boga? Ti?« je zahlipal Peter. »Ti se še upaš govoriti o bogu? Ali te sveta beseda nič ne duši, kaj?«

**12. oktobra
1938**

prvo žrebanje

37. kola

državne razredne loterije

42.000 dobitkov in 8 premij v iznosu od skoraj

65,000.000.— dinarjev

Enajstkrat

so bile zadete premije od

Din 1,500.000.—, 1,200.000.— in Din 1,000.000.—
s pri nas kupljenimi srečkami!

Cene srečk:

	1/4	1/2	3/4
Din	200.—	100.—	50.—

Strogo solidna postrežba!

Glavna kolektura državne razredne loterije

A. REIN IN DRUG

ZAGREB

Hlica 15.

Gajeva 8.

Češkoslovaška je bila postavljena pred izvedbo sklepov,

ki se opirajo na moč Anglije, Francije, Nemčije in Italije. Rusija je od vsega začetka vzemala slično stališče, kakor ameriške Zedinjene države. Ona je za skupno mednarodno rešitev, za sklicanje širše konference, kakor pa je bila konferenca štirih velesil. Toda ta predlog ni imel nikakih izgledov na uresničenje. Na eni strani zaradi pomanjkanja časa, na drugi strani pa zaradi tega, ker so se baš odločilne velesile v Evropi in v Društvu narodov, Anglija in Francija že sporazumele z Italijo in Nemčijo in skupno z njima, ne da bi vprašali za mnenje češkoslovaško vlado, vzela vso zadevo v svoje roke.

Uspešne vojaške pomoči v češkoslovaško korist ni bilo od nikoder.

Tisti, ki so stali grbavemu apostolu najbližje, so mu presenečeni pogledali v izpremenjeni obraz. Tako začudeno, kakor bi bili gledali izstradanega tovrnega konjička, ki se je iznenada splašil in začel z vsemi štirimi brcati okoli sebe.

Kajžaričin sosed izprva ni mogel izpregovoriti besede. Odgovor mu je obtičal v grlu. »Takšenle človek!« je potem zatulil. Obrnil se je k županu. »Občina naj glasuje! Coprnici morata z vasi!« Potem pa se je spravil nad Petra. »Kaj si pa ti dovoliš? Takle češki pritepenec, ki nam je s svojim rojstvom onečedel cerkev!«

Peter je dvignil pest, pa jo je takoj pobesil. »Ti nisi mogel imeti matere. Drugače o moji ne bi tako govoril. Ali pa si eden tistih, ki so moji materi pred nosom zaloputnili vrata. Ti kristjan!« Izrekel je to besedo tako, kakor bi bil s pestjo udaril.

»Zdaj se bo pa začelo,« je dejal Jezničin hlapec. »Kristjan!« je že rekel, krščansko ljubezen bo pa tudi kmalu privlekel iz malhe.

Eden izmed fantov, ki so se po teh Mihovih besedah zasmeli, je dobrovoljno potrepljal Petra po rami. »Prav imaš, Peter. Le pridigaj! Ta je to zaslužil. On o ljubezni nič ne ve. Njegova stara ima drugega.«

Medtem ko je začel Kajžaričin sosed, ki ga je ta zlobna opazka ujezila, rentočiti, se je Peter v trenutku pomiril. Obrnil se je k njemu in mu rekel: »Hvala, boter! Dobro okovane čevlje imate. Moje srce je moralo to čutiti. Le drugič ne ostanite z njimi tako dolgo na njem!« In pri tem se je posmejal, toda ta smeh je zvenel kakor zdrobljeno steklo.

Njegove mirne besede pa so se razgubile med množico, ki ga je obkrožala. »No, kaj

Iz poslanikov Anglije, Francije, Italije in Nemčije sestavljena mednarodna komisija se je že sestavila in bo sodelovala pri izročenju pokrajin Nemčiji.

Nemci zasedajo — deloma so že zasedli — postopno pokrajine s pretežno nemškim prebivalstvom. V mešanih pokrajinah bo izveden plebiscit po načinu plebiscita (ljudsko glasovanje) v Posarju leta 1935 in pod mednarodnim nadzorstvom, nakar bodo določene nove državne meje točno po izidu glasovanja, upoštevajoč pri tem krajevne, gospodarske in prometne razmere in to spet z mednarodnimi sklepi in pod mednarodnim nadzorstvom.

Za velesile je bila pri tem sporazumu odločilna želja po miru. Velesile hočejo tudi nadalje ostati v tesnem stiku vse dokler se ne doseže nova ureditev Evrope!

Sledila so pogajanja o ureditvi meje napram Madžarski in Poljski.

Poljska je brž izkoristila položaj in pritisnila na Prago, da je pristala na odstop tešinskega okoliša, kjer prebiva strnjeno okoli 70.000 Poljakov. Poljske čete so del tega ozemlja že zasedle. Tudi Madžarski je Češkoslovaška zagotovil odstop obmejnega, pretežno po Madžarih naseljenega pasu.

Po vseh teh žrtvah je izzvalo veliko zaskrbljenost stališče

slovaške avtonomistične stranke, ki je postavila odločne zahteve,

vezane z rokom, ki poteče že danes opoldne. Zahteve slovaške avtonomistične stranke so sledeče: Priznanje samostojnega slovaškega naroda. Izključna pravica uporabe slovaškega jezika na področju Slovaške. Ustanovitev zakonodajne zbornice v slovaški in slovaško-pokrajinske vlade. Skupno naj ostane samo vodstvo zunanje politike, državne obrambe in financ. Zakonodajna izvršna oblast naj še takoj izroči predstavnikom slovaškega naroda. Sestanek slovaške avtonomistične stranke je sklican za 6. oktober v Žilini, kjer bodo sklepali o nadaljnjih korakih — v primeru, da bi bile slovaške zahteve odklonjene.

V ostalem svetu je nastalo spričo teh velikih dogodkov nekakšno zatišje. Tako iz Španije kakor tudi iz Kitajske ni posebnih novic. Le v Palestini se še vedno koljejo Židje in Arabci in delajo preglavico svojim varuhom Angležem.

Gospodarski pomen sudetskonemškega ozemlja

Kaj pravijo Nemci o novi ČSR

Z odstopom sudetsko-nemškega ozemlja, bo Češkoslovaška izgubila velik del svoje industrije, kraje z najbolj razvito tekstilno in drugo industrijo. S tem v zvezi je zanimivo pisanje nemških strokovnjakov, ki pravijo, da bo tudi po odstopu sudetskonemškega ozemlja Češkoslovaška zmožna nadalje gospodarskega življenja. Pri sudetsko-nemški industriji gre predvsem za tako zvano predelovalno industrijo in luksuzno industrijo. Vse velike prvotne industrije ostanejo Češkoslovaški: večina težke industrije in strojnih tovaren kakor tudi industrija orožja, ki je prav močna.

Lesi imajo sudetsko-nemški kraji mnogo, veliko gozdov pa bo ostalo tudi Češkoslovaški, ki bo še nadalje lahko izvažala les. Tudi bo ostala Češkoslovaški vsa industrija sladkorne pese, ker leži na češkem ozemlju in bo češkoslovaška še nadalje izvažala sladkor v istih količinah kot doslej.

Glede prehrane prebivalstva pravijo ti strokovnjaki, da bo Češkoslovaška v novi obliki zelo na dobrem, ker bo lahko sama preživljala svoje prebivalstvo. Vsekakor pravijo, da bo z odstopom industrijskih pokrajin prehranjevalna osnova za novo Češkoslovaško boljša kot doslej.

Na drugi strani pa ugotavljajo Nemci, da s pridobitvijo novih industrij Nemčija ne bo tako gospodarsko okrepljena, kot se zdi nekaterim. Te industrije namreč niso osnovne industrije. Povečala se bo le produkcija rjavega premoga v znatni meri. Tudi za izboljšanje preskrbe z lesom sudetsko-nemško ozemlje ne bo dosti prispevalo. Za nemško prehranjevalno bazo pa pomeni prihod sudetsko-nemških ozemelj poslabšanje.

V prometnem oziru pravijo Nemci, da Češkoslovaška ne bo na slabšem, ker se bodo le skrajšale nekatere transverzalne linije. Priključitev na nemški promet bo velik problem za nemško prometno politiko in pravijo Nemci, da naj se tudi Čehi potrudijo za svoje ozemlje, kako bi ga najbolje na novo zvezali s središči države in med seboj.

Po Sloveniji gre glas: »Domovina« je za nas

njega: »Branite se! Branite se! Tepel bi se še tudi rad! Branite se! Branite se!»

To je beseda, ki ima v jeziku preprostega naroda nekakšen čudovit smisel. Braniti se, to pomeni na vas, da jih mora dvajset pasti po enem samem, kakor padejo čebele na veščo, ki se ji hoče njihovega medu.

Med divjo zmedo se je dvignil cel gozd pesti proti Petru. Stolovo naslonilo in odlomljene noge so mu iztrgali izpod pazduhe in začeli s tem obdelovati Petrovo glavo in hrbet. Prestrašen je zakričal župan: »Pretepači! Ali ne boste mirovali?« Toda »obramba« je bila že v najlepšem teku. Slišali so se bobneči udarci in stokanje tistega, ki so po njem padali. Da bi varoval čast občinskega sveta. Gozdniku ni preostalo nič drugega, kakor da je zaključil sejo in odšel, ker ni maral imeti s takšnimi neumnostmi opravka, kakor je sam rekel. Vsi pametni ljudje so ga posneli in šli za njim.

V klobuču »branečih se«, ki so se smukali okoli Petra, so se nekateri še zmerom smejali, tako da se je moralo zdeti, kakor to vse skupaj ne bi bilo nič resnega, ampak samo zabava, ki so si jo privoščili na račun nedelje in grbastega apostola. Tisti, ki so stali bolj daleč in se niso marali vmešavati v pretep, so se tudi smejali. Na cerkvenem dvorišču pod zidom, ki so ga mladi zdaj zapustili, so se zbrali starci in smeje se gledali kopico ob cesti. Ženske, ki so hitele v cerkev, so obstajale in začele mladino oštevati. Pritekli so tudi otroci, da bi imeli svoj del pri tej fantovski zabavi. Skrivaj so delali zadaj kepe iz umazanega snega in jih oprezno metali v kopico »branečih se« fantov.

Peter, ki so po njem padale pesti, ni vračal

Gospodarstvo

Beseda vlagateljem denarnih zavodov

Zaradi nemirnega ozračja v mednarodnem svetu se je ljudi polastila neka nalezljiva zbežanost, da je vsak hotel dvigniti svoje prihranke, ki jih je na obrestovanje vložil v denarne zavode, pa jih je sedaj hotel imeti pri sebi doma, češ da bodo tu bolj varni. Zadnje dni so naši denarni zavodi, zasebni in državni, bolj kakor navadno izplačevali svoje vloge. Prišlo je to na zahtevo vlagateljev. Naval vlagateljev je, ob resnih političnih in gospodarskih težavah zelo pogost pojav. Politična napetost zaradi nemško-češkega spora se je podelila. Z ozirom na izredno ugodno in zdravo stanje naših javnih finančnih in denarnih zavodov, pa tudi sedanja politična napetost izven naših meja ne opravičuje nezaupanja in bojazni naših vlagateljev za njihove vloge. V dokaz temu je bilo hitro in svobodno izplačilo vseh vlog, za katere se je to zahtevalo. Po veliki gospodarski in finančni depresiji od 1929 do 1934 so naši denarni zavodi toliko napredovali, da morejo takoj in brez oklevanja zadostiti svojim obveznostim. Vlagatelji, ki so dvignili svoje vloge, morejo imeti od tega svojega prenašane koraka samo škodo. Ne samo, da izgube na obrestih, ampak se izpostavljajo tudi raznim drugim nevarnostim, tatvinam, vlomom, ognju in mišim.

Sadjarji, podpirajte ptice!

Sadjarji, vrtnarji in sploh vsi, ki le morejo, naj pripravijo pravočasno krmilnice za ptice, katerih je žal vedno manj. K temu pripomore največ to, da pogine veliko plič zaradi nenadno zapadlega snega, ker ne dobé hrané. Krmilnice naj bodo tako narejene, da na podano krmo ne dežuje in ne sneži ter postavljene na taka mesta, da ne morejo mačke do njih.

Sedaj na jesen, ob priliki selitve ptic, je mnogo takih brezsrčnih ljudi, ki tem ljubkim živalcam nastavljajo limance in pasti vsake vrste. Ne samo da je to sedaj, ko se opaža vedno manj teh naših prijateljev, škodljivo

udarcev. Začel pa je z rokami zamahovati okoli sebe kakor slab plavač, in pri tem je zdaj na levi, zdaj na desni odletel kakšen fant v sneg Besni so vstajali se otepalji in kleli, kakor bi se jim bila zgodila nepopravljiva krivica. Potem pa so se iznova zaganjali v Petra. Ta je začel zdaj braniti svojo kožo in od njegovega udarca zadet se je opotekel eden izmed fantov s krvavečim nosom proti cerkvenemu zidu. Tedaj so opazili gledalci, ki so se ves čas zabavali, da postaja zadeva krvavo resna. Može pod zidom so začeli kričati, otroci bežati stran, nekaj žensk pa se je zagnalo v metež. Za sukunjiče so vlekale fante narazen in jih z molki obdelovale po glavah. Hkratu so začeli vsi trije zvonovi zvoniti k blagoslovu. Odmevajoči glasovi so plavali pokojno v mili zimski dan. Iz čiste sinjine pa se je smejala solnce, kakor bi se veselilo lepe zemlje in njenih dobrih prebivalcev.

Sele ko so zvonovi umolkli, se je spet zaslislalo kričanje pretepačev, cviljenje žensk in zablavljanje kmetov. Iz vseh najbližjih hiš so prihiteli ljudje. Tudi prečastiti gospod Felicijan Horadam, ki ga je Katra spremila do hišnega praga in se je hotel pravkar obrniti proti zakristiji, je slišal vresčanje. »Ježeš Marija! Ti vrazji pobje se spet lasajo!« Hotel je z dolgimi koraki priti bliže, toda Katra ga je pograbilila za talar: »Prečastiti, za božjo voljo vas prošim, ne vmešavajte se!«

»Pusti me!« je ukazal gospod Felicijan in odhitel čez pokopališče, da je črni talar kar plaval v vetru.

Ženske so mu pritekale nasproti in so vresčale: »Gospod župnik, med seboj se bodo pobili!«

(Dalje prihodnjic)

je?« se je zadržal Jeznikovi Miha. »Na dan s svetimi, besedami! Danes jih spet potrebujemo. Nihe izmed nas nima ljubezni.«

To zasmehovanje je spravilo Petrovo težko priborjeni mir v nevarnost. V očeh so mu zagoreli jezni bliski. »Le nikari se ne norčuj, ti,« je dejal Miha. »Če je kdo potreben pridigovanja, si ga potreben ti!«

»Prav imaš! Jaz bom prvi, ki bo z leskovko preganjal čarovnice z vasi.«

»Ti —«

Prestrašen se je Miha potuhnil, ko je zagledal Petrove stisnjene pesti.

Toda Peter se je spet prisilil k miru. »Reci, kar hočeš! Danes sem gospodu župniku obljubil, da ne bom govoril.« Dvignil je roko. »Hej, ljudje! Da bi prekričal hrup, je hotel povzdigniti glas. Toda zvenel mu je piskajoče in rezko. »Nekaj, ljudje, vam pa moram reči!« Njegovo težko telo se je napelo. »Naniko pustite pri miru! Ničesar ne govorite o njej. Vse je laž. Tisti seženj drv ji je nekdo podaril iz krščanske ljubezni. In jaz, ljudje, sem bil tisti ki ji ponoči seženj razžagal in razsekjal. Mene je videl nočni čuvaj. Jaz pa nisem hudobec, ljudje! Kajne, da nisem?«

»Je že mogoče, da nisi!« se je zaslislal vesel glas med presečenimi ljudmi. »Ali pa si eden izmed neumnih hudobcev!« Med smehom, ki je nastal po tej slabi šali, je napol dorasel fant, ki je hotel imeti svojo zabavo, potegnil Petru sedež polomljenega stola izpod pazduhe in ga udaril z njim po hrbtu, da je zabobnelo.

Prvič v življenju Peter ni razumel šale. Zardel je kakor rak stisnil pest in jo dvignil. Seveda, ko je videl slabotnega fanta, mu je roka zastala. Tedaj pa so kličali že vsi okoli

zaradi naravnih uničevalcev mrčesa po vrto-
vih ter je tudi po oblasti prepovedano, je ta-
ko postopanje tudi nečloveško in kaže po-
manjkanje srčne dobrote.

Tedenski tržni pregled

GOVED IN SVINJE. Na zadnjem ptuj-
skem sejmu so se trgovali za kg žive te-
že: voli po 3.25 do 5, telice od 4 do 4.75, kra-
ve od 2.50 do 5, teleta po 6, prašiči špeharji
po 8, prašiči pršutarji po 7 do 7.50 din, prasci
6 do 12 tednov stari pa po 90 do 140 din rilec.
V Ljutomeru: telice od 3.50 do 5, krave od
2 do 3, teleta od 4.50 do 5.50, prašiči pršutarji
pa po 6 din. — V Št. Juriju ob južni žel.:
voli od 4.50 do 5.50, krave od 3 do 4.50, telice
od 4.50 do 5.50, teleta pa po 6 din.

HMEĽ. Tudi zadnje dni je bilo pri mir-
nem razpoloženju nekaj zanimanja in po-
vpraševanja in je prišlo tudi do nekaj zak-
ljučkov. Cene so ostale nespremenjene in se
je plačevalo za letošnji pridelek do 30 din za
kg. Iz Češkoslovaškega poročajo, da je tudi
v preteklem tednu zaradi znanih homatij na
sudetskem ozemlju, kjer se nahajajo tudi
hmeljski okoliši, hmeljska kupčija večinoma
mirovala. Dočim se je predvsem naglo od-
pravljalo že kupljeno blago, se je vendar sem
ter tja tudi še nekaj nakupovalo in plačevalo
za letošnji žateški pridelek 15 do 20 Kč, to je
23 do 30 din za kg.

KRMA je bila v različnih krajih kaj različ-
nih cen. Metrski stot so prodajali v Ljubli-
ni: seno po 100 din, slamo po 60 din in oves
po 180 din. — V Ljutomeru: seno 40, slamo
20 in oves po 110 din. — V Ptuj: seno 75,
slamo 25, oves pa po 175 din.

KOŽE so se tržile: V Ljutomeru: goveje
surove kože po 9, telečje surove kože po 10,
svinjske surove kože pa po 8 din za 1 kg.
V Ptuj: goveje surove kože po 10, telečje su-
rove kože 11, svinjske surove kože pa po
9 din za kg.

KROMPIR so prodajali na debelo po 80 din
metrski stot, na drobno pa po 1 din kg.

MED. V Ptuj: se je čisti med trgoval po
16 do 18 din za kg.

SADJE. Mariborski vinarski in sadjarski
zavod poroča: Cene sadju v preteklem ted-
nu so bile zelo nestalne. Jabolka so se pro-
dajala tudi že pod 2 din. Padec so povzročile
sledede okolnosti: Zaradi izrednih poli-
tičnih razmer niso prišla v pravem času
odobrenja od nemške vlade za devize, ka-
kor so to trgovci pričakovali. Ker so trgovci
upali, da bodo devize za september kma-

lu prišle, so nakupovali sadje toliko časa,
da so napolnili s sadjem vsa svoja skladišča.
Ker je bilo to sadje nakupljeno večinoma
nezrelo, se je to sadje zaradi nepopolne do-
zorelosti začelo kvariti v skladiščih. Posebno
so se založili s sadjem v svojih skladiščih
podeželski trgovci, ker so lahko nakupovali
sadje od kmetovalcev po zelo nizki ceni po
2 din in največ do 2.25 din. Zaradi zastoja
pri izvozu sadja se je sadje v skladiščih za-
čelo kvariti. Zato so to sadje ponujali mali
trgovci večjim sadnim trgovcem-eksporter-
jem, ki so eksportirali to sadje na račun
predprodaje. Sedaj je zavladalo v sadni tr-
govini zopet bolj živahno poslovanje, ker
je nemška vlada že odobrila devize za sep-
tember v množini 300 vagonov po 10 ton.
Zato je upati, da bo sadna trgovina zopet
oživelja in da se bodo cene sadju popravile.
Po 25. septembru t. l. so določene cene sadju
sledede: Za namizna jabolka II. vrste 3.50
din, za namizna jabolka I. vrste 3.85 din,
za zlate parmene je cena 4.34 din. — Te ce-
ne so mišljene za franko jugo-meja in nem-
ška marka računa na 14 din. Po 25. septem-
bru 1938 bo dovolil Prizad izvažati v Nem-
čijo tudi moštno sadje. Cena za moštno sad-
je je preračunana na 1.82 din franko jugo-
meja. Izgledi za sadno trgovino za bodo-
čnost so boljši, ker je veliko povpraševanje
po sadju. Cena grozdju je na trgu od 6 do
8 din. V vinogradih se grozdje jako lepo
razvija in je upati na srednjo dobro kvali-
teto.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 5. t. m. v de-
vizah (s prišteto premijo):

1 holandski goldinar za 23.76 do 23.78 din;
1 nemško marko za 17.56 do 17.73 din;
1 angleški funt za 208.96 do 211.02 din;
1 ameriški dolar za 43.36 do 43.34 din;
100 franc. frankov za 116.57 do 118.01 din;
100 italijanskih lir za 230.94 do 233.53 din.

Na prošnjo opozarjamo, da gre tu za de-
vize, ne za valute, katerih tečaj žal ne no-
tirajo na borzah. — Vojna škoda se je trgo-
vala v Beogradu po 478 do 480 din. Nemški
klirinški čeki so bili v Ljubljani po 14.70 din.

Sejmi

9. oktobra: Šmarjeta pri Rimskih toplicah;
10. oktobra: Rajhenburg, Vuzenica, Kranjska
gora, Št. Vid pri Stični, Oplotnica;
11. oktobra: Radeče pri Zidanem mostu, Kam-
nik;

12. oktobra: Semič, Teharje;
13. oktobra: Sodražica, Sv. Lenart pri St. Ilju
pod Turjakom;
15. oktobra: Loče, Murska Sobota, Nadlesk,
Planina pri Sevnici.

Drobne vesti

Na plemenski sejmu rodovniške živine v
Ormožu je bilo prignanih 35 bikov, prodanih
je bilo 20 po 6.80 din za kg žive teže.

— **Svinjska kuga na Dolenjskem.** Po Do-
lenjskem v okolici Novega mesta, zlasti pa
v Topliški občini se je razpasla prašičja ku-
ga. Obolelo je na tej nevarni boleznii že
mnogo prašičev in vedno se še ponavljajo
novi primeri okuženja. Več prašičev je že
poginilo, veliko pa so jih pravočasno poklali
da ni škoda tako občutna. Nekateri gospo-
darji so prišli že ob vse prašiče. Odkod se
je zanesla kužna bolezen, ni mogoče ugotoviti,
najverjetnejše pa je, da je kateri izmed
mesarjev zakljal prašiča, ki je bil že bolan,
a bolezen se ni prišla do vidnega izraza, ter
se je nato raznesla daleč naokrog. Oblastva
so storila vse, da se bolezen zatre, vendar
je to zelo težavno, ker se še vedno dobe
gospodarji, ki v svojo lastno škodo in škodo
svojih sosedov ne prijavijo vsikdar obolenosti
svinji oblastvu.

— **Vinska letina.** Vinogradi v gornjeradgon-
skem okolišu obetajo obilno in dobro vinsko
letino, kakršne že več let ni bilo.

— **Varčevanje v Slovenski krajini.** Da so-
cialno pomore sezonskemu delavstvu, si je
upravni odbor Občinske hranilnice v Murski
Soboti zadal nalogo, poživiti smisel in ves-
selje do varčevanja med marljivimi in vest-
nimi sezonskimi delavci, ki odhajajo vsako
leto v velikih množinah na delo v Francijo
in v Nemčijo. Razpisal je več nagrad v skup-
nem znesku 2500 dinarjev, ki jih bo razdelil
med vlagatelje ob sklepu prihodnjega po-
slovnega leta. Najmanjša k zrebanju pripu-
ščena vloga mora znašati 500 din in mora
biti že najmanj pol leta naložena. Vsak se-
zonski delavec, ki bo vložil svoje prihranke
v Občinsko hranilnico v Murski Soboti, bo
dobil hranilno knjižico opremljeno z žigom:
»Ta vloga se pripušča k zrebanju.« Take vlo-
ge naših sezonskih delavcev se bodo obre-
stovale pol odstotka više, kakor pa druge
vloge, tako da bo vlagatelj-sezonski delavec
na dvojnem dobičku: prejemal bo za vloženi
denar večje obresti in bo v srečnem slučaju
lahko deležen ene izmed nagrad. Ta lepi
sklep, ki ga je napravil ta denarni zavod v

Po Hirschevi — J. M.:

V valovih grajskega jezera

Roman

S svojo silno voljo, kakršne navadno nima-
jo mlada dekleta, je Vera zatrla vsak zuna-
nji izraz bolesti, ki je valovala v njeni no-
tranjosti. Nekoliko bolj bleđa kakor navadno
so bila njena lica, mračneje so gledale njere-
oči, malo zadrževalo ji je včasih okoli ust, to-
da čebjlala in smejala se je kakor zmerom.
Igrala se je z otrokoma, ki sta ji imela zelo
rada; brala je, vezla je, toda klavirja ni več
odprla in pela ni več.

Svojih dolgih sprehodov pa ni opustila, če-
prav ji je bila Vida branila: Košutnik ji je
tudi odsvetoval te izprehode, češ da se ji
lahko pripeti kaj zlega. Toda Vera se za vse
to ni zmenila.

No, zdaj pa se je Košutnikova bojazen iz-
premenila v resnico.

»Vera Ogorečeva je izginila,« je šlo od ust
do ust. V okoliških vaseh, v Novem mestu in
v Ljubljani so govorili o tem. Povsod so si
zastavljali vprašanja, ali se je ponesrečila, ali
je postala žrtev zločinca ali pa je napravila
svojemu življenju konec.

Nihče ni vedel odgovora na to vprašanje.

Po tistem nočnem iskanju se je vrnil Ko-
šutnik v Gozdnik s policijskim nadzornikom
Mihonom iz Ljubljane. Prišla sta tudi dva
orožnika z orožniške postaje v Oklešnici.
Orožnika sta takoj začela raziskovati okolico
a policijski nadzornik je ostal v gradiču.
Imel še ni prav nikake opore, da bi bil mogel

sklepati, ali je šlo za beg ali nesrečo, zločin
samomor. Zdelo pa se mu je, da je Košut-
nik nalašč nekaj prikrival. Zato je upal, da
ga bo zaslišanje služinčadi dovedlo na pravo
sled.

V gradiču je vladalo največje razburjenje,
zaradi katerega je bilo tudi vse v neredu. V
kuhinja ni gorel ogenj, v sobah je bilo vse
tako, kakor prejšnji dan. Služinčad je tekala
kakor brez glave sem in tja. Pridružila se ji
je tudi guvernanta in otroka sta divje pri-
tekala k očetu, ter ga vprašala, ali je spet
pripel tetko Vero domov in ali mamice ne
bosta danes nič videla.

Z odločno besedo je ravnatelj Košutnik na-
pravil red. Poklical je guvernanto in ji stro-
go naročil, naj se briga za otroka, a ostalo
služinčad je poslal na delo. Kuharici je zapo-
vedal, naj skuha zajtrk zanj in za gospoda po-
licijskega nadzornika Mihona. Nato je pove-
del policijskega nadzornika v svojo sobo in
ga poprosil, naj malo počaka, da poišče še
svojo ženo in jo privede sem.

Čez nekaj minut se je Košutnik vrnil v
spremstvu svoje žene. Mlada gospa je bila
bleđa in potrta, in policijski nadzornik je
opazil, da je bila prav nerada prišla. Bilo je
potrebno mnogo prizadevanja, da se je pomi-
rila in začela odgovarjati na Mihonova vpra-
šanja.

Kakor že poprej Košutnik je tudi Vida z
vso odločnostjo zanikala misel, da bi bila Ve-

ra pobegnila. Vera da je lahko neovirano de-
lala, kar je hotela: Če bi ji ne bilo všeč v gra-
diču, da bi bila lahko svobodno odpotovala,
kamor bi se ji bilo zljubilo. Za skrivno po-
tovanje da ni imela nikakega vzroka. Proti
domnevni begu da priča tudi okolnost, ker
ni na svoj vsakodnevni sprehod vzela ničesar
s seboj.

»Ali ste se o tem tudi prepričali? Ali ima
gospodična vse svoje reči doma?« je vpra-
šal policijski uradnik, ki je čedalje bolj do-
mneval, da mu ne marajo povedati polne
resnice.

Gospa Vida je uradnikovo vprašanje za-
nikala.

»Pojdimo v Verino sobo,« je menil ravnate-
lj, »morda tam odkrijemo kakšno reč, ki
bi nas dovedla na sled.«

Spogledom, ki je vsako misel na ugovor
udušil v kalj, je vzel Košutnik ženino roko
pod pazduho in stopil pred uradnikom skozi
več sob na hodnik. Na drugem koncu hodni-
ka sta bili obe sobi, ki jih je bila porabljala
Vera, ko je še mati živela, in ki ju je ter-
jala tudi zdaj zase.

V sobi, v katero so se najprej napotili, je
bilo vse tako, kakor bi jo bil zapustil nekdo,
ki se je nameraval v najkrajšem času vrniti.
V košarici na šivalni mizi je bilo vezenje, v
katerem je tičala igla z nitjo. Na mizi poleg
zofe je bila odprta knjiga. Šopek gozdnih
cvetk v vazi je bil že nekoliko ovel. Tudi ra-
stline v lončkih na oknih so povešale listje,
ker niso bile že od včeraj nič zalite.

»Vera je vsak dan prinesla iz gozda šopek
cvetk. Te tukaj so od predvčerajšnjega dne,«
je rekla gospa Košutnikova, katere oči so
obvisele na vazi, med tem ko je nadzornikov

Prekmurju v korist prekmurskemu delavstvu, moramo najprisrčneje pozdraviti, saj varčevanje ustvarja blagostanje poedinca, družine in države. Mnogo držav je pričelo v zadnjih časih živahno propagando s tečajji, v katerih spodbujajo prebivalstvo k varčevanju. Brez dvoma bo ta sklep v bližnji prihodnosti našel še več posnemalcev.

D O P I S I

MIRNA PEČ. Požar. Ta teden so imeli na Yrh peči pri Mirni peči požar. Gorelo je pri posestniku Kaferletu, ki mu je ogenj uničil hišo in gospodarsko poslopje. Kako je ogenj nastal, ni znano. Eni domnevajo, da se je prenesel s krušne peči, ki je bila močno razbeljena, ker je gospodinja pekla kruh, drugi pa pravijo, da ni začelo goret pri peči, temveč na drugem koncu in da torej ne more biti vzrok preveč zakurjenan krušna peč. Škoda je občutna, zlasti zato, ker je gospodar siromašen in si bo moral pritrgovati od ust, če bo hotel zgraditi novo hišo.

IVANJSKI VRH. Požar. Nedavni dopoldan je ogenj upepelil domačijo Lovrenca Ciferja. Iz doslej nepojasnjenega vzroka je pričelo goret v gospodarskem poslopju in ker sta bila hiša in gospodarsko poslopje pod eno streho ter vrhu tega še s slamo krita, se je ogenj v vso naglico razširil. Domači so jedva rešili živino in obleko, med tem ko je pohištvo in gospodarsko orodje uničil požar. Domneva se, da je bil ogenj podtaknjen. Škoda je občutna, zlasti ker je bilo poslopje zelo nizko zavarovano.

LUBIJA. Smrtna avtomobilska nesreča. Na cesti med Lubijo in Mozirjem se je zgodila avtomobilska nesreča, katere smrtna žrtev je postal 53letni posestnik Žunter Anton iz Lubije pri Mozirju. Na cesti proti Mozirju ga je srečal tovorni avtomobil. Žunter je bil gluhi, ni slišal, ko je privozil za njim v osebnem avtomobilu trgovski potnik Jelen iz Celja. Jelen je vozil po desni strani, dal signale, ki pa jih Žunter seveda ni slišal. Osební avtomobil je tresčil v Žuntarja in ga z vso silo vrvel v loku čez cesto, da si je Žunter prebil lobanjo in pri prič izdihnil. Pokojnega so prepeljali na njegov dom, nato pa pokopali. Naj počiva v miru!

pogled preletel pisalno mizo. Če je upal, da da bo tam odkril kakšno pismo, se je motil. Tudi pod podlogo ni bilo nikakega pisanja.

»Prosim vas, da ugotovite, ali ima gospodična ves svoj denar in okraske na svojem mestu,« se je obrnil Mihon na gospo Vero.

»Mnogo denarja Vera sploh nima doma, ker ga ne potrebuje,« je bil odgovor. »Kolikor pa ga ima, je spravljen skupaj z okraski tam v mali kitajski omari.«

»Omara je zaklenjena,« je menil Mihon, ki jo je bil izkušal odpreti.

»Nič ne de, saj imam tudi jaz ključ od nje, ker shranjujem v njej nekatere svoje reči.«

Gospa Košutnikova je poiskala zvezek ključev in s prav majhnim ključem odprla omaro. V njej so bile večja kasetna in številne škatlice za okraske. S tresočimi se rokami je Vida odprla kaseto.

»Denar je tu. Le manjši znesek je nosila s seboj v denarnici,« je rekla ravnatelj Košutnik, ko je bil pobrskal po kaseti.

»Tudi okraski so vsi tu,« je pripomnila Vida, ki je bila vpricho policijskega uradnika odprla po vrsti vse škatlice. »S seboj je vzela le zapestno uro in en prstan z dragocenim diamantom. Uro in prstan je stalno nosila, ker je bila očetov, prstan pa materin dar.«

»Če je imela ta dva predmeta s seboj, je pač tudi možno, da jo je kdo napadel,« je menil oklevaje policijski nadzornik.

Gospa Košutnikova je glasno zakričala in si z rokami zatisnila ušesa, kakor bi ne bila hotela slišati takih besed. »Ne govorite vendar tako strašnih reči! V našem mirnem kraju je kaj takega gotovo nemogoče. Alfonz, tudi ti lahko potrdiš, da so zločini pri nas izključeni...« je rekla zadnje besede obr-

Domače novosti

*** Povratek Nj. Vel. kraljice v Beograd.** Pretekli petek se je pripeljala Nj. Vel. kraljica na topčidersko postajo, kjer jo je sprejel in pozdravil Nj. Vis. knez namestnik. Na postaji so bile prisotne dvorne dame in civilni in vojaški dom Nj. Vel. kralja.

*** Pouk v zadružni šoli v Ljubljani** se bo začel 17. t. m. Zvedeli smo, da je Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani sklenila na svoji zadnji seji, da bo preskrbela brezplačno stanovanje vsem udeležencem, hrano pa onim, ki bi si je ne mogli sami plačati. Razveseljivo je veliko zanimanje kmetijske mladine za to edinstveno šolo, ki vzgaja nov, strokovno dobro izvežban stožer bodočih zadrugnih funkcionarjev.

*** Zlato poroko** sta obhajala te dni 76letni Ferdinand in 75letna Marija Hanzič iz Hrašč pri Lescah. Ženin je ugledni slikarski mojster in posestnik. V zakonu se jima je rodilo 11 otrok, od katerih so živi samo še štirji sinovi. Ob lepem življenjskem prazniku gledata jubilanta nazaj na svoje plodonosno življenje, ki je bilo večkrat prepleteno s trnjem. Želimo, da bi dočakala v miru, zadovoljstvu in sreči še diamantno poroko.

*** Širina naših velikih cest bo 7 m.** Gradbeno ministrstvo je sklenilo razširiti vse modernizirane drž. ceste in vse, ki bodo še modernizirane, od 6 na 7 m. Na vsaki strani ceste bi se zgradilo še 50 cm cestišča, ki bi služilo deloma za pešce, deloma za kolesarje. Ta del cestišča bi imel cementno podlago, površina pa bi bila asfaltirana. Tudi sedanja moderna cesta Beograd—Subotica in Beograd bolgarska meja bi se imela tako razširiti. Samo za razširjenje ceste Beograd—Novi Sad bi bilo potrebno 10 milijonov din.

*** Gluhonem deček se je izgubil.** Pri Devici Mariji v Polju so naleteli oni dan na 6-letnega gluhonemega dečka, ki se je kasneje zatekel v Savinškovo restavracijo. Deček se je očitno izgubil, ni pa bilo mogoče ugotoviti, čigav je. Fantek je slabo razvit in je še dokaj dobro oblečen. Pri sebi ima robec, v katerega je všito ime Bučar. Kdor bi vedel kaj o gluhonemem dečku, naj to javi v D. M. v Polju ali vevški orožniški postaji.

*** Slovenske gorice so dobile telefonsko zvezo s svetom.** Pri poštah Sv. Urban pri Ptujju, Sv. Bolfenk, Sv. Andraž in Sv. Anton so bile zgrajene telefonske centrale, ki so jih

njena proti možu, ki se je zganil kakor zbujen iz globokega premišljanja in zamrmral nekaj nerazumljivega. Ko pa je opazil, da se je policijski nadzornik zazrl vanj, je živahno potrdil ženino vprašanje in izjavil, da smatra za neverjetno, da bi se bil kdo lotil Vere z morilskim namenom.

»Saj se lahko priklati v ta kraj kak tuj postopač,« je pripomnil uradnik.

»Ne, ne,« je vztrajala Vida z otroško trmo, »ne maram verjeti kaj takega.«

»Na beg pa tudi ne verjamete?«

»Rekli smo vam že, da se je gospodična Vera Ogorelčeva lahko prosto odstranila, kadar se je hotela,« je dejal Košutnik, in njegova žena je pripomnila:

»Vera se je čutila tako srečna pri nas.«

»Samomor je menda tudi izključen,« je nadaljeval uradnik.

»Molčite, molčite!« je vzkliknila Vida.

»A neki vzrok, milostljiva gospa, mora vendar biti, da je gospodična izginila,« je rekla nadzornik. »V nesrečo tudi nečete verjeti?«

»Moja svakinja je poznala kraj zelo dobro in je bila zmerom zelo previdna,« je povzel Košutnik besedo, »in vendar naposled skoro ni misliti na kaj drugega kakor na nesrečo. Vera je rada nabirala čvetje okoli opuščene ribnika, ki mu ljudje zaradi razsežnosti in znatne globine pravijo jezero...«

Zadnje besede je govoril Košutnik tiho in skoro le uradniku v uho, vendar jih je slišala tudi žena. Z glasnim vzkrikom je planila pokoncu: »Alfonz, ti nekaj veš, ti...«

Obesila se je na moža, ki se je je z nestrpnostjo, katero je le težavno premagoval, otrešel in ji očitač odvrnil: »Draga Vida,

v petek slovesno izročili prometu. Novi telefonski vod posreduje tudi brzobjavke.

*** Poizkusne vožnje z motornimi vlaki.** Te dni je železniška uprava poskušala, kako bi se obnesli motorni vlaki na progi Zagreb—Sušak. Kakor pa poročajo, se pa ti poskusi niso obnesli, ker vozila niso ustrezala zahtevi visokih vzponov na tej progi. Pričakovali so, da bodo motorji v strmini lahko vozili vsaj s 50 do 60 kilometri na uro, pa so komaj presegli hitrost 40 kilometrov. Te dni so začeli poskušati motorne vlake na progi Beograd—Zagreb—Ljubljana in narobe. Če se ti poskusi dobro obnesejo, bomo na tej progi dobili motorni promet, vsaj za brzli osebni promet. Vsi želimo, da bi naše železnice vendarle mogle hitreje voziti. Če so v tem oziru potrebni motorni vlaki, naj jih nabavijo, ako bodo poskušnje pokazale, da se to splača.

*** Največji zvon v državi.** Maribor se sme po pravici ponašati, da ima največji zvon v Jugoslaviji. Ulit je bil v Račah za franciškanško baziliko. Zvon tehta 6000 kilogramov. Kembelj bo tehtal 300 kg in bo višji kakor odrasel človek. Kadar bo zvonil, ga bo slišati kilometre daleč. Zvon je posebnost zato, ker je največji, kar jih je bilo ulitih v Jugoslaviji.

*** Vlomilci v Slovenskih goricah.** V žago lesnega industrijalca Viktorja Glaserja iz Ruš pri Sv. Arehu na Pohorju so neznaní storilci vlomili in mu odnesli 6 gonilnih jermenov v dolžini 75 m. Škoda je precejšnja. Orožniki so vlomilcem že na sledu. Gotovo je, da bodo skušali tatovi jermene vnovčiti in svarimo pred nakupom.

*** Tatvina.** V stanovanje posestnika Ivana Brevca v Središču so vlomili tatovi in odnesli razno obleko in perilo v vrednosti nad 4.000 din.

*** Zaradi požiga pred sodiščem.** Pred malim kazenskim senatom okrožnega sodišča se je zagovarjal 31letni posestnik Ivan Robnik iz Remšnika, ki je zažgal svojo hišo, da bi dobil zavarovalnino 10.000 din. Robnik je že v preiskavi vse priznal, izgovarjal pa se je, da je bil močno zadolžen in da ni videl drugega izhoda. Več upnikov mu je grozilo s tožbo. Z zavarovalnino je hotel poplačati največje dolgove. Državni tožilec ga je obtožil tudi zaradi tega, ker je s požigom spravil v nevarnost svojega najemnika, ki si je z ženo in 5 otroki komaj rešil življenje iz goreče hiše.

če bi vedel, kje je ostala tvoja sestra, bi je ne iskal vsepovsod in bi bil oblastvu že vse obrazložil.«

»Sicer pa ni treba takoj misliti na najhujše,« je pripomnil nadzornik. »Mlade dame imajo včasih svoje muhe. Morda se vsa reč izkaže za prav veselo zgodnico. Ali veste zanesljivo, da gospodična ni vzela nobene obleke s seboj?«

»Samo tisto, ki jo je imela na sebi. Videla sem jo, ko je šla. V roki je držala samo solnčnik,« je odločno izpovedala Vida. »Ti si jo tudi videl, Alfonz.«

Košutnik je zmajal z glavo, in njegova žena je hitro pripomnila: »Ah, saj res, ti si bil že prej šel v Oklešnico.«

»Kdaj je gospodična zapustila gradič?« je vprašal nadzornik.

Gospa Košutnikova je položila roko na čelo in začela misliti. »Tako okoli šestnajste ure. Po kosilu sem bila šla spat in sem se malo prej zbudila, preden se je Vera odpravila na sprehod. Z balkona sem ji še rekla, naj nikdar ne hodi predaleč. Tedaj pač še nisem mislila, da se ne bo več vrnila.« Vida je planila v jok in sedla na stol.

Nadzornik je premišljevalje zrl predse. Zakonski par mu je povedal dozdevno vse, kar je vedel. Vendar se ni mogel otresti občutka, da sta mu nekaj zamolčala. Opažal je namreč, kako se je mož držal žene in je ni pustil izpred oči, da ne bi bila izpovedala kakšne reči, ki bi mu ne bila všeč. Da bi bil pogovor še podaljšal je nadzornik Mihon vprašal: »Ali niste na povratku iz Oklešnice morda srečali gospodične, gospod ravnatelj?«

»Ne,« je odgovoril vprašani kratko in rezko, toda v naslednjem trenutku je že obžalo-

* **Tri nevarne podgane** so sodili oni dan v Mariboru in obsodili 34letno Ano Trstenjakovo in 32letnega tkalca Josipa Hreša na 2 meseca strogega zapora ter na izgubo častnih državljskih pravic za dobo 2 let. 38letno delavko Terezijo Hreš pa na 14 dni strogega zapora. Obsodba vseh treh obtožencev, ki so doma s Pobrežja, je v zvezi s tatvinami pri trgovcu Antonu Filipančiču, ki je pomladi 1936 opazal v svoji trgovini v Vetrinjski ulici, da mu vedno na skrivnost način izginjajo klobuki, čim se je pojavila v njegovi trgovini 34letna Trstenjakova s Pobrežja. Trgovcu Filipančiču se sicer ni posrečilo, da bi Trstenjakovo zalotil pri tatvini, pač pa je vso zadevo zasledoval in doznal, da prodaja Trstenjakova skupno s Hrešem in njegovo ženo Terezijo po Pobrežju klobuke. Izginilo je iz Filipančičeve trgovine najmanj 12 klobukov.

* **81letni starček skoraj zgorel.** Pri Sv. Rozaliji pri St. Jurju ob južni železnici se je preteklo nedeljo zgodila huda nesreča. Ko je 81letni starček Polak Andrej hotel vzeti svečo z nočne omarice, mu je padla na tla. Hotel jo je pobrati, pa je padel na gorečo svečo. Kmalu je bil ves v plamenu. Dobil je hude opekline po obeh nogah.

* **Krava v studencu.** Pri revnem kočarju Ivanu Bračku na Orehovskem vrhu je pasel šolarček edino kravo, ki jo imajo pri hiši, v sadonosniku v bližini hiše. Tam je pa globok studenec, pokrit samo z deskami in nesreča je hotela, da je krava zdrknila v 13 metrov globok studenec tako, da je bila z glavo obrnjena navzgor ter do vratu v vodi. Bračko je v silnih skrbeh zaradi škode, ki mu je pretila, pozval sosede na pomoč. Splezal je v studenec in privezal kravo za roge in pleča, nakar so jo izvlekli iz studenca. Sreča v nesreči pa je bila, da se kravi ni pripetilo nič hudega.

* **Vlak je prerezal na dvoje** oni dan pri Devici Mariji v Polju 26letno Metko Gorjančev. Imela je železniški listek od Kranja do Ljubljane, a kakor pripovedujejo domačini, je dekle doma iz vevške okolice, le zadnji čas je bila tovarniška delavka v Kranju. Tam se je spoznala z nekim mladeničem, ljubezen pa je bila nesrečna, zato je Metka obupala in šla pod vlak. Zapustila je dve poslovilni pismi. Prvo je namenjeno njeni materi, drugo pa nekemu moškemu; kakor kaže vsebina, njenemu prijatelju.

* **Otrok je utonil.** V Hotinji vasi je utonila 2letna hčerka neke dninarice, ki je bila na

dnini pri kovaču Antonu Klanjščku. Deklica se je splazila z doma in padla v bližnji potok, kjer je utonila.

* **Preiskave v zvezi s Kodrovo aretacijo.** V zvezi z aretacijo Kodra so orožniki napravili preiskavo po raznih vaseh na Dravskem polju. V hiši Lucije Maglica v Skokah so zaplenili več kilogramov zaseke. Pri zaslišanju je povedala, da sta ji zaseko prinesla Jože Koder in njen brat Jožef, ki sta vlomila pri trgovcu Jakobu Kröflu v St. Janžu na Dravskem polju.

Dr. IGO JANC

ODVETNIK V RIBNICI

naznanja, da se je preselil s svojo pisarno

v Ljubljano, Tavčarjeva ul. št. 4/L.

* **Požar v Vojniku.** Pred dnevi se je vnel docela nov kozolec industrija in posestnika g. Klančnika v Vojniku. Kozolec, ki je bil docela napolnjen s suho krmo, je pogorel do tal. Močan veter je ogrožal sosednje poslopje, a so gasilci preprečili še večjo nesrečo. Podoba je, da je zanetila požar zločinska roka.

* **Ne obešaj se na avto.** Pri padcu z avtomobila se je hudo ponesrečil Dešnik Bogomil, učenec v Sv. Lovrencu na Pohorju. Obesil se je od zadaj na avto, v sredini trga pa se je spustil in padel tako nesrečno, da je dobil hude poškodbe na glavi. Zaradi pretresa možganov je moral v bolnišnico in je njegovo stanje prav resno.

* **Po dvajsetih letih je priznal zločin.** Vrtnar Josip Valent iz Bajše pri Somoboru je nepričakovano priznal, da je pred 20 leti, ob prevratu, ubil Janoša Berkeša, ondotnega občinskega tajnika. Valent je bil nedavno klican pred sodišče zaradi neke malenkosti, nenadoma pa je dobil živčni napad in so ga morali odpeljati domov. Kmalu nato se je odpeljal v Beograd, odkoder pa so ga vrnili v Bajšo, kjer je policiji izpovedal, kako je bilo ob prevratu. Občinski tajnik Berkeš mu je takrat grozil, da ga bo obesil, čim se spremeni režim. Valent si je tedaj pribavil vojaško puško ter je iz zasede ustrelil Berkeša. Dum-dum krogla je Berkešu zdrobila glavo. Zločina je bil osumljen neki Istvan Petkov, ki so ga pet mesecev držali v preiskavi, nato pa izpustili. Vseh 20 let ga je pekla vest in zdaj je voljan mirno sprejeti kazen, čeprav ima doma ženo in šestletno hčerko.

* **Rešen.** 33letni delavec Franc Jostl iz Sv. Antona v Slovenskih goricah je kopal gramoz v Brengovi. Nenadno so se sesule nanj zemeljske plasti in ga pokopale. Tovariši so mu takoj prihiteli na pomoč in ga potegnili na prsto. Franc Jostl si je pri nesreči strl desno nogo.

* **S tovornim avtom v ljudi.** Na Meljski cesti je zavozil neki tovorni avto, ki je drvel proti središču mesta, v gručo ljudi. Podrl je na tla nekega Jevremovića, ki je padel s konja in dobil poškodbe po glavi. Razen tega si je Jevremović strl nogo. Šofer tovornega avtomobila se ni ustavil, ampak je zdrvel naprej. Varnostni organi so ga pa vendar izsledili in bo imel zdaj opravka z oblastmi.

* **Iz hudomušnosti resne posledice.** Ko je hotel sadni trgovec Mirko Pernat iz Skobre pri Slovenji vasi v hlev neke tukajšnje restavracije, da spravi tamkaj svoje kolo in pripravi prostor za konja, ga je pri dotiku vrgla medena kljuka s takšno silo na tla, da je obležal z lažjimi poškodbami. Pri preiskavi se je izkazalo, da je še neizsleden hudomušnik napeljal v kljuko električno strujo, kar bi lahko imelo usodnejše posledice.

* **Lokomotiva z dvema vagonoma je padla v prepad.** V okolici Brčkega v Bosni. Tvrčka Sančević prevaža na poljski železnici les. Lokomotiva je oni dan vlekla dva naložena vagona in pri tem padla z vagoni vred 30 m globoko v prepad. Na nekem ovinku je namreč lokomotiva zadela ob kup kamenja, nakar se je zgodila nesreča. Strojevodja in kurjač sta pravočasno poskakala z lokomotive in se tako rešila.

* **Dve vinski kleti zgoreli.** Nedavne noči je nastal ogenj v vinski kleti Pučka Martina v Fičanskem vrhu pri Veliki Nedelji. Od tu se je požar razširil na blizu stoječo klet in stiskalnice Meška Franca. Ker je primanjkovalo vode, sta obe stavbi pogoreli do tal. Mešku je še zgorela vsa vinska posoda, ki je imel pripravljeno za trgateg. Vse kaže, da je bil ogenj podtaknjen.

VELIKA
BLASNIKOVA
PRATIKA
je izšla
1939

val trd odgovor, zato je ljubeznivo dostavil: »Pojdimo zdaj v jedilnico. Menda je zajtrk že pripravljen. Gotovo ste potrebni okrepčila. Tudi jaz moram priznati, da narava terjaja svojo pravico. Od včerajšnjega jutra še nisem nič počival.«

»Alfonz, pojdi spat! Kaj naj počnem, če zbolim?« je vzkliknila Vida in se plašno zarzla v zares blede obraz svojega moža.

Ta se je zaničljivo zasmehljala: »Brez skrbi, draga Vida, star vojak sem in me takšna malenkost pač še ne zlomi. Izvolite, gospod nadzornik,« se je obrnil k policijskemu uradniku in napravil korak proti vratom.

»Tako, tako, samo bi rad še prej govoril s služinčadjo.«

»Mnogo ne boste izvedeli od nje, a sklicaj vam jo bom. Prosim, pojdite zdaj,« je vljudno dejal Košutnik.

Nadzornik ni ničesar več pripomnil. Trdno je bil prepričan, da obstoje reči, ki mu jih ne zaupajo, zato je tudi sklenil, da jih bo dognal. Vendar za enkrat ne sme siliti zakonskega para v pogovor, da se mu njegov načrt ne pokvari.

Košutnik je odprl vrata sobe in pustil, da je nadzornik korakal naprej. Za njim je stal gospod in tiho nekaj govoril ženi.

V jedilnici so dobili sobarico, zaposljeno s pripravljanjem mize.

»Kaj pa delate tukaj?« jo je narahil Košutnik. »Od kdaj pa nam vi strežete pri mizi?«

»Oprostite, milostljivi gospod, strežnik še išče gospodično,« je začela deklica, ki je komaj premagovala solze. Pri zadnji besedi pa se je glasno zajokala in menila: »Saj gospodična tako že leži na dnu jezera!«

»Kako morete govoriti take neumnosti!« se je razjezil gospodar in z zapovedljivim gibom roke pokazal proti vratom. Toda nadzornik je takoj vstal in rekel, da bo govoril z mladenko.

»Kako ste prišli na misel, da je gospodična Ogorelčeva padla v vodo?« je vprašal.

Dekle je gledalo v tla in se ni upalo odgovoriti.

»Govorite,« je zapovedal nadzornik in strogo pripomnil, ker je še zmerom molčala in plašno pogledovala gospoda Košutnika in gospo: »Zahtevam odgovor v imenu zakona. Zadela vas bo občutna kazen, če ne boste izpovedali, kar veste. Odkod ste izvedeli, da je gospodična Ogorelčeva padla v vodo?«

»Saj ni padla,« je odvrnila sobarica.

»Ali ste hoteli s tem reči, da jo je kdo sunil vanjo?« je vprašal nadzornik.

Mladenka je odkimala, in Košutnik je zagodrnjal.

»Ali je torej sama skočila v vodo?« se je glasilo naslednje vprašanje.

Zdaj je sobarica prikimala. Vida je zakričala, a Košutnik je prijel služabnico za roko in jo narahil: »Kako morete čenčati tak nesmisel!«

»Dovolite, gospod ravnatelj,« je dejal nadzornik Mihon z mirno vljudnostjo, prijel deklo za roko in ga povedel v salon, katerega vrata je zaprl za seboj.

»Sedite,« je rekel tresoči se deklici pokazavši na stol, »in povejte mi, kaj vas je dovedlo do domneve, da je gospodična izvršila samomor.«

»Ah, bila je tako nesrečna! Prizadevala si je, da bi svoje nesreče ne bila kazala na zunaj, zato je hodila okoli, kakor bi se ne bilo

zgodilo nič posebnega. Kdor pa jo je natančne vse pogledal, je videl, kako je bilo z njo. Vsak dan, kadar je šla na sprehod, sem si mislila, da je ne bo več nazaj. No, zdaj pa se je zgodilo. Kdor je zrl gospodično, ko je stala v kuhinji in pismo za pismom metala v ogenj, je vedel, koliko je bila ura.«

»Kakšna pisma?« je vprašal nadzornik z velikim zanimanjem.

»Pisma nezvestega ljubimca seveda,« je menila sobarica. »Sicer nobeden izmed službencev nikdar ne izve ničesar natančnega o skrivnostih naše gospe, vendar pa pravijo, da je bil ta ljubimec Jugov učitelj ali student iz Oklešnice.«

»Ne verjamem,« je ušlo nadzorniku.

»Gospodar in gospodinja tudi nista hotela ničesar vedeti o tem. Zato se je gospodična baje večkrat prepirala z njima,« je pripovedovala mladenka dalje. »O vsem tem ne vem ničesar zanesljivega, ker še nisem dolgo tu v službi. To pa sem videla, da je bila gospodična zelo žalostna. Tega trpljenja ni mogla dolgo prenašati. Na tem vztrajam, čeprav trdi kuharica, da je bila gospodična preveč pobožna, da bi bila mogla s samomorom izvršiti smrtni greh.«

»Ali je to vse, kar veste?«

»Vse. Kuharica bi vam mogla povedati še več, a je zelo zaprta ženska in ne govori rada.«

»Pošljite mi jo takoj semkaj,« je zapovedal nadzornik.

Kuharica je na prva vprašanja res kratko in previdno odgovarjala. Šele, ko ji je nadzornik Mihon povedal sobarično domnevo o Verinem samomoru, so se ji odprla usta.

* **Prijeti tihotapci.** Mariborski carinski organi so v studenskem gozdu zasačili mlada tihotapca Ante Galiča in Katarino Krmarič-Galič. Pri njihju so našli okoli 1000 komadov vžigalnikov ter večjo količino vžigalnih kamenčkov. Galič je priznal pri zaslišanju, da je bil že 18krat predkaznovan in da je bila za njuno izdajanje tiralice. S strani carinskih oblasti je Galič star tihotapec ter je bil v zvezi z zagrebškimi dobro organiziranimi tihotapci. Družba se je v svojih tihotapskih podvigh posluževala avtomobilov.

* **Ukraden zvon so našli.** V bližini Ptuja leži vojaško pokopališče Strnišče, katero krasi lepa kapelica. V zvoniku kapelice je bil obešen 30 kg težak bronast zvon. Pred tremi meseci je zvon izginil. Ker je pokopališče popolnoma na samem med obširnimi gozdovi, tat ni imel mnogo truda in je bilo vsako poizvedovanje zastonj. Po velikem trudu in neumornem prizadevanju orožnikov na Bregu pa se je zdaj posrečilo, da se je zgodovinski zvon našel. Skrit je bil v gozdu pri Strnišču. Tat se seveda še vedno skriva.

* **Samomor Slovenke v Zagrebu.** Nedavno noč se je v stanovanju svoje delodajalke zastrupila s plinom 23letna služkinja Amalija Kernovšek iz Krškega. V odsotnosti domačih ki so v Carigradu, se je zaklenila v kuhinjo in odprla plin. Zjutraj so jo sosede iz mansarde videli ležati v kuhinji. Obvestili so policijo, ki je vdrla v stanovanje, toda Krenovškova je bila že mrtva. Vzrok samomora ni znan. Krenovškova se je že enkrat v marcu hotela zastrupiti.

* **Kmet po nedolžnem pobit.** V Kaštelu Lukšič pri Splitu so kmetje skoraj do smrti pobili kmeta Mateja Poljaka, ki se je v avtobusu vozil v Split. Ko je avtobus privozil v Kaštel Lukšič, so Lukšičani navalili na avtobus, iz njega potegnili Poljaka ter ga strahotno premlatili. Nato so ga vlekli na travnik, kjer so ga pustili ležati. Orožništvo ga je pozneje našlo močno ranjenega na travniku in ga dalo prepeljati v splitsko bolnišnico. Poljak je bil močno ranjen. Kmetje so ga premlatili zaradi tega, ker so mislili, da je Poljak tisti, ki je v prepiru zaradi nekega gozda ubil njihovega sovaščana. Tisti dan zjutraj se je namreč v Kaštelu Lukšiču raznesla novica, da so kmetje iz Radošiča v tistem gozdu napadli dva Lukšičana in enega ubili. Raznesle so se tudi govornice, da tisti kmet iz Radošiča, ki je ubil Lukšičana, v avtobusu potuje v Split, da se izroči oblastem. Zato so Lukšičani zasedli cesto in nadzorovali vsakogar, ki je potoval v Split. Tako so Lukšičani v avtobusu odkrili Poljaka, ki je doma iz Radošiča, in ga hudo zbil. Izkazalo pa se je, da so Poljaka po nedolžnem potokli, ker se je kmalu za tem vrnil domov tisti Lukšičan, ki so o njem govorili, da je ubit. Orožniki so več Lukšičanov zaprli.

* **Vlom v Ločici.** Neznanelec je vlomil v Koševo hišo v Ločici pri Polzeli. Ko so popoldne vsi domačini odšli na polje, se je neznanelec priklatil v hišo ter zlomil vrata pri kleti. V hiši je prebrskal vse in ni našel ničesar. V sobi se je lotil kovčega, v katerega je vlomil in odnesel 6000 din gotovine, ki je last Koševega mlinarja Rebnarja Alojzija, ki si je leta in leta trgal od ust prihranke. Tatvino so opazili takoj, ko so prišli domov. Poklicali so takoj orožnike, ki so pričeli preiskovati. Vse kaže, da je v Savinjski dolini organizirana tolpa tatov in vlomilcev, in trdno upamo, da jo bodo orožniki v najkrajšem času razkrinkali.

* **Slovenka umorjena v Banatu.** v Rumi se je odigrala oni dan težka ljubavna žalost. Iz ljubosumnosti je policijski uslužbenec Keršič umoril kuharico Marijo Čujež, nato pa si sam pognal kroglo v glavo ter se zdaj bori s smrtjo v bolnišnici v Sremski Mitrovici. Umorjena Marija Čujež je žena bivšega banskega svetnika Čuježa ter je doma iz okolice Slovenske Bistrice. Njen mož je baje zaradi nekih večjih poneverb pobegnil lani čez mejo.

* **Mačeha je ubil.** V vasi Despotovcu se je odigrala nedavno krvava rodbinska tragedija. 16letni Danilo Stanković je ubil svojo mačeho Zlato. Njegov oče se je oženil šele pred dvema mesecema z lepo Zlato, ki je imela že 8 mož; poročena je bila pa samo dvakrat.

Mačeha je zelo grdo ravnala s pastorkom, ki se je po zločinu sam prijavil sodišču.

* **Preprečen roparski napad.** Posestniku Jožefu Kodru je bila ukradena zjata verižica, vredna okrog 900 din. Orožnikora se je posrečilo, da so našli tatu, kakor tudi verižico. Imenuje se Franc Križan iz Hajdine. Pri nadaljnjih poizvedbah se je ugotovilo, da je mož pripravil napad na gostilničarko Julko Tomaničovo z Brega in pa vlom v prostore postajališča na Hajdini, da tam opleni blagajno.

* **Vlom.** V okolici Ptuja se je že dalje časa klatil brezposelni delavec Franc Strmšek, ki je brez stalnega bivališča. Med tem je bilo vlomljeno v stanovanje čevljarkega pomočnika Jožefa Klepa v Krčevini, kateremu je vlomilec odnesel za nad 2000 din vrednosti v obleki in obutvi. Sum je padel na Strmška katerega so kmalu nato aretirali. Pri aretaciji je imel oblečeno Klepovo najlepšo obleko, zato je vlom moral takoj priznati. Oddali so ga sodišču.

* **Smrtna nesreča krovca.** V Šiški je na neki novi stavbi prišlo te dni do hude nesreče. Na strehi je bil zaposlen 70letni krovski mojster Mihael Pleštenjak iz Dravelj. Po nesreči je omahnil in padel na tla. Pri padcu si je zlomil levo nogo, razen tega pa je dobil tudi hude notranje poškodbe. Nezvestnega so prepeljali v bolnišnico, kjer je podlegel poškodbam.

* **Tatvina ustrojnih kož.** Iz skladišča Mergenthalerjeve tvornice usnja v Mostah so v eni zadnjih noči neznan storilec ukradli za okrog 4000 din ustrojnih telečjih kož temno-rjave barve. Policija je s poizvedbami doznala, da so se okrog skladišča že nekaj noči smukali sumljivi ljudje, ki pa so z nastopom jutra vsakokrat izginili.

* **Koruzna je vdrugič zrastle in dozorela.** v okolici Subotice je neki kmet požel pšenico in posejal koruzo, da bi jo imel za živinsko krmo. Ker pa je bilo letos dobro vreme za koruzo, je koruzna kmalu zrastle in dobila tudi storže, ki kajpak ne bodo tolikšni, kakor so bili prvi, vendar bodo kmalu dozoreli, da bodo lahko mlado koruzo kuhali, kakor tam delajo.

* **Usoden čaj.** Pred okrožnim sodiščem v Mariboru se zagovarjala 27letna viničarka Rozalija Lešnik iz Rošpoha. Obtožena je bila prestopka zoper življenje, ker je dala spiti svojemu 4 tedne staremu nezakonskemu otroku toliko količino nekega usopalnega čaja, da je dete dva dni spalo, tretji dan pa umrlo. Obsodili so jo na 4 mesece zopora.

* **Drago je plačal nezvestoba.** Nek znan mariborski gostilničar in mesar mlajših let, ki je že poročen, je prišel pred dvema leti v veliko stisko. Imel je neke opravke s tujo ženo, ki je potem priznala svoje odnose z gostilničarjem svojemu možu. Mož pa — ne boji len — je uvidel, da bi se dal iz tega kovati denar, pa je prišel lépo h gostilničarju ter mu dal razumeti, da ve za razmerje, ki ga on goji z njegovo ženo. Povedal mu je tudi, da bo o tem razmerju obvestil gostilničarjevo soprogo, če se mu ta primerno ne oddolži. Gostilničar se je prestrašil ter je odrajtal izsiljevalcu 1000 din. Kmalu za tem se je mož zopet pojavil v gostilni ter je zopet dobil jurja. Potem pa je v začetku tega leta še tretjič prišel h gostilničarju ter zahteval spet 1000 din. češ da rabi denar za otroški voziček. Gostilničar se je ustrašil ter je zopet plačal. Še četrto je prišel ter dobil 500 din. Ko pa je prišel še petič, je bilo gostilničarju že dovolj izsiljevanja, ter je ovadil izsiljevalca sodišču. Škof je bil te dni obsojen na mesec dni zopora in 300 din denarne kazni.

* **Priporočljiva služkinja.** Soproga zdravnika dr. Flisa iz Farne vasi pri Prevaljah je sprejela v službo 18letno služkinjo Otilijo Jarc iz Gor. Sv. Kungote. Po nekaj dnevih pa je v odsotnosti zdravnikove družine nepoštena služkinja svojo gospodinjo okradla. Ključ od stanovanja je nato vrgla na cesto, kjer ga je našel sosed, na mizi pa je pustila listek, na katerem je sporočila, da bo šla zaradi neke nesreče v Dravo. Pred odhodom pa je pustila na mizi tudi neizklopljen električni likalnik, da je grozila nevarnost požara. Orožniki so nepošteno služkinjo kmalu izsledili, aretirali in oddali sodišču.

* **Požar.** Na poslopju viničarije Neže Pečovnik v Ritoznju je požar opepelil stanovanjsko hišo in gospodarsko poslopje. Zgorelo je nekaj živine in ves inventar, rešili so le obleko, ki jo je posestnica sama odnesla iz hiše. Gasilci so se omejili le na odstranjevanje nevarnosti za sosednja poslopja. Škode je 25.000 din.

* **Smrtna nesreča.** V Guštanju so našli na dvorišču gostilničarja Franca Lečnika nezavestnega in z razbito glavo 49letnega tesarja Ivana Eržena. Zdravnik je ugotovil, da ima zlomljeno hrbtenico in razbito lobanjo. Ponesrečenca so odpeljali v bolnico v Slovenjgradec, kjer je pa podlegel poškodbam. Ugotovili so, da je mož popival po raznih gostilnah, zvečer pa je prišel v Lešnikovo gostilno, kjer je še naprej pil. Nato je šel na skedenj, kjer je vstal spat. Okrog polnoči se je pa zbudil in vstal in padel približno 3 m globoko na kameniti tlak, kjer je obležal.

* **Dve smrti žrtvi avtomobila.** Tovorni avtomobil last Grka iz Male Bukovice je vozil obdelan les po vojaški cesti na Gomanec pri Ilirski Bistrici. Na avtomobilu je bilo osem delavcev. Blizu Gomanca se je cestišče vdrla pod težo tovora, podporni zid je popustil in se podrl na zunanji strani ceste. Tovorni avtomobil je zdrknil pod zid. Dva delavca sta bila takoj mrtva, ostalih šest pa je hudo poškodovanih.

* **Otrok utonil.** V Hotinji vasi je delavka Ferkova prišla k sosedu na delo in vzela s seboj tudi 17 mesečno hčerko Stanislavo. Med tem ko je mati z drugimi delala na polju, se je deklica igrala v bližini hiše in pri tem prispela do potoka, v katerega je padla in utonila. Ko se je vrnila z dela, jo je mati v potoku našla mrtvo.

Popolnikova torba

Nov premogovnik pod Kotedrežco

Zagorje, konec septembra

Pretekle dni so spustili v Poštoški vasi potok Kotedrežco po novi, umetno narejeni leseni strugi. Iz stare struge so polovili vse ribe ter pri tem našli tudi na nekaj prekrasnih postrvi. Ko se bo stara struga doobro osušila, ko bo komisijoneli ogled nove naprave, bo rudnik začel izkopavati pod stare struge premog, ki ni preveč globoko. Verjetno je tudi, da bodo hišni lastniki kmalu svoje stavbe tod in v bližini prejeli v najkrajšem času s strani rudnika odpovedi, ker bodo te hiše postopoma podtli.

Požar uničil kmetijo

Škocijan pri Mekronogu, oktobra

V petek 30. sept. je okrog pol desetih zvečer zdramil prebivalce bližnje in daljne okolice deloma že iz spanja plat zvona. Gorelo je pri posestnici Tereziji Goli v Goriški gor. Nesreča je hotela da ima posestnica vse gospodarsko poslopje pod enim krovom. In tako je zgorelo vse: pod. hlev, kozolec, klet; skratka vse, razen stanovanjske hiše. Da je nesreča še večja, je poleg poslopja zgorela tudi ena krava okrog 500 litrov vina, krompir, seno in še več raznega drugega letošnjega pridelka, tako da nesrečnica trpi veliko škodo. Zavarovalnina je zelo nizka in ne bo krila niti polovice škode.

Kako je požar nastal, še ni znano. Domnevajo pa, da je zažgala zlobna roka. Tukaj bi bilo dobro, da bi se orožništvo pobrigalo za take stvari, da bi že enkrat zločinci prišli v roke pravice, kajti takih primerov je že več, kakor tudi raznih tatvin in vlomov, o katerih smo že pred kratkim poročali. Če pojde tako dalje, ne bo noben kmet in posestnik več varen pred temi razbojniki, da mu bodo sproti odnašali vse, kar si pridela in preskrbi v potu svojega obraza. Poleg tega pa mu za zahvalo še požigajo poslopja.

Našim naročnikom

Jesen je pred durmi, pridelki bodo kmalu pospravljani, zato ne pozabite na »Domovino«, da jo je tudi treba plačati. Precejšnje število jo je že plačalo, toda veliko jih je še, ki stoje ob strani in čakajo neodločni. Vsem tem smo vnovič poslali položnice, da jih opozorimo na naročniško dolžnost. Upamo, da to pot ne bo zaman, ker vemo, da so vsi naši cenj. naročniki dovolj razsodni, da bodo uvideli, da je treba vsako blago, ki je bilo naročeno, tudi plačati, tako tudi časopise. In »Domovina« zahteva od svojih naročnikov tako malo, samo Din 36.— na leto, nudi jim pa 52 številčk zabavnega in poučnega štiva, naročnika ne stane torej številka niti 1 dinar. »Domovina« je vredna tega denarja, zato naj nihče več ne pomišlja, marveč naj zanesljivo nakaže s položnico ono vsotico, ki jo je dolžan. Tako bomo ostali prijatelji tudi vnaprej.

UPRAVA »DOMOVINE«

Stavka v pohorskih kamnolomih

Ribnica na Pohorju, konec sept.

Te dni so se odločili delavci v naših granitolomih, da končajo s stavko, ki je trajala že mesec dni. V pogajanjih, ki so bila med zastopniki delavcev in predstavniki obeh podjetij, še ni prišlo do končnega sporazuma, ker se podjetji branita sprejeti na delo vse delavstvo. Podjetje Res in drug iz Zagreba, ki je zaposlovalo poprej 140 delavcev, izjavlja, da nima naročil in bo delalo samo za zalogo, zaradi česar bo zaposlilo samo 100 delavcev, dočim jih je zaposlovalo poprej 140. Inž. Lenarčič, ki je imel v kamnolomu 200 delavcev, pa pravi, da bo delal samo s stroji ter ne bo namestil več kakor 100 delavcev. Vsekakor bi bil to znova hud udarec za delavstvo.

Ker je za prihodnje leto zaradi velikih javnih del pričakovati gotovo večjih naročil za granitne kocke, bodo granitolomi gotovo polno zaposleni, pa bi bila omejitev dela vsekakor nepotrebna.

Poldrugi tisoč kubikov lesa zgorelo

Ribnica, konec septembra

Sirene in plat zvona so spravili 30. t. m. ob pol štirih vso Ribnico pokonci. Vse obzorje je zažarelo v strahotni svetlobi. Takoj je bilo videti, da gore velika lesna skladišča proti kolodvoru, kjer je naloženega ob parnih žagah g. Rudeža in g. Križmana ogromno lesa.

Zagorelo je skladišče g. Rudeža prav v sredini. Lopa, dolga 70 m, je bila polna žaganic, ena pa oglja. Vse je bilo v nekaj hipih v plamenih, ki so švigali tudi na bližnje skladišče, kjer je imela tyrdka »Arbor« ob Križmanovi žagi nagrađen svoj les. Požar je bil grozen. Takoj so bile na mestu gasilske čete iz vse doline, iz Ribnice, Kočevja, Dolenje vasi, Nemške vasi, Goriče vasi, Lazov, Dan, Sušja, Jurjevice, sodraška je posodila cevi. V zadnjem hipu je g. Rudež, ki je prišel šele snoči domov, izpeljal iz lope še tri avtomobile. Misliji je bilo seveda le na omejitev požara, ker ognja pogasiti ni bilo mogoče. Ohranili so obe žagi in velike množine zloženega lesa.

Kljub marljivemu gašenju je zgorelo gosp. Rudežu 1000 kubikov desk in velika zaloga oglja, Arborju pa 300 kubikov. G. Rudež ima nad 700.000 dinarjev škode, ki pa jo prilično krije zavarovalnina, dočim tyrdka Arbor ni bila zavarovana. Ogenj je moral biti podtaknjen, ker je začelo goret sredi skladišča.

Divje svinje delajo škodo

Kočevska Reka, začetek oktobra.

Kočevska pokrajina je močno revna, vendar so kmetovalci letos še precej zadovoljni z letino. To se pravi: bili bi zadovoljni, če jim ne bi prav sedaj grozila nevarnost, da bo ves njihov trud uničen. Ta nevarnost prihaja iz gozdov. To so divje svinje, ki noč za nočjo pustošijo kočevska polja.

Koruzi je eno izmed glavnih živil kočevskega kmeta. Toda letos se je zalega divjih svinj neverjetno razpasla in povzročila zlasti veliko škodo v naseljih občine Kočevske Reke, v Novih lazih in v Starem logu. Sleherno noč se pritihotapijo divje svinje, tako predrzne so, da se približajo hišam na 100 m. Rujejo po njivah in uničujejo koruzna polja, da je zjutraj obupno pogledati opustošeno zemljo. Kmetovalcem ne kaže drugega, kakor da so budno na straži. Ubogi kočevski kmetovalci morajo čez dan trdo delati, zvečer pa ob njivah, posajenih s koruzo, napravijo ogenj, privežejo pse in potem s koli v rokah prezebajo vso noč. Zjutraj je potem spet treba na delo, a prežrazeni otroci morajo v šolo. Ljudje so že popolnoma izčrpani. Večkrat se jim res posreči prepoditi nevarne tolpe divjih svinj, toda dovolj učinkovita pa ta obramba vendar ni, ker nimajo orožja. Nekemu kmetu so divje svinje porvale 2000 koruznih stebel. Poleg divjih svinj še jazbec opravi svoje.

Skrājni čas je, da se priredi velik lovski pogon. Streljanje v posameznih gozdovih ne zaleže zadosti, ker svinje brž pobegnejo v sosednji gozd. Treba bo zatorej v kočevskih gozdovih — vključno banovinske — prirediti obsežen lov, ki bo razredil zalego divjih svinj. Prebivalstvo prizadetih krajev se obupno obrača na kr. bansko upravo, da stori čim prej potrebne ukrepe.

Strahotni zločini mlade pestunje

Konjice, v začetku oktobra.

Po vsej okolici govore o nenavadnih zločinih, ki so jih razkrinkali tukajšnji orožniki in ki so tako grozotni, da so v resnici malo verjetni. Pri posestniku Karlu Bobeku v Drezju je nepričakovano umrl štirimesečni sinček, ki ga je varovala posestnikova služkinja. Domači si niso mogli prav razlagati otrokove nenavadne smrti, pa so o tem obvestili orožnike v Konjicah. Ti so zaslišali služkinjo, ki se je nekaj časa izmotavala, nazadnje pa je priznala, da je otroka umorila na ta način, da ga je naglo stignila čez trebuh in je kmalu nato izdihnil. Dejala je, da je otrok vso noč jokal in ni mogla spati, pa ga je v jezi umorila. Orožniki so se nito zanimali za preteklost te služkinje ter so ugotovili, da so se v vseh družinah, v katerih je prej služila, dogajali podobni primeri, ter so majhni otroci nenadoma umrli. Tako je na skrivnosten način umrl otrok pri posestniku Antonu Vetrhu na Paleškem vrhu, pri Matevžu Črešnjaru tudi tam pri nekem Vetrhu v Koritnem in sedaj pri Karlu Bobeku v Drezju. Otroci, ki so nenadoma umrli, so bili stari od treh tednov do šestih mesecev. Pri vseh teh posestnikih je služila navedena služkinja, ki je navedeno tako po otrokovi smrti zapustila gospodarja in odšla v drugo službo. Služkinja je potem orožnikom priznala da je otroke umorila na ta način, da jih je močno pritislila na trebuh. Povedala je tudi, da je na ta način sorayila s sveto dya nezakonska otroka svoje sestre. Izpovedala je, da je otroke umorila včasih iz maščevanja do gospodinje, pri svoji sestri pa jih je usmrtila zaradi tega, ker je morala skrbeti zanje. Služkinja je šele 18 let stara. Orožniki so jo aretirali ter jo oddali v celiske zapore.

PREVIDNOST

Peter: »Kako to, da si razdril zaroko?«
Tone: »To je bilo tako! Ko sem svoji zaročenki razkazoval svojo novo hišo, mi je takoj omenila, da bo hiša za tri premajhna. In tako sem se pravočasno umaknil!«

Roparski vlom v Komendi

Komenda, v začetku oktobra

V Mlaki pri Komendi, je lončar Ravnikar Franc naložil nedavne noči malo pred polnočjo voz z lončarskimi izdelki, da jih po naročilu odpelje v Skofljico. Pri tovorjenju voza je pomagala tudi njegova žena Marija, ki je po odhodu moža vsa utrujena in izmučena legla k počitku. V polsnu je začula neko sumljivo hojo v mozevi delavnici, vendar je mislila, da se ji le dozdeva. Ko pa se je končno le zdramila, je v sobi, razsvetljeni s petrolejko, zagledala tujega moža, ki je isti trenutek upihnil luč ter priskočil k postelji, kjer je ležala žena s tri tedne stariim dojenčkom, ter jo pričel daviti. Kričal je nanjo, naj mu izroči denar. Ženica se je branila po svojih močeh, ter napadalca praskala po rokah, vendar ni nič pomagalo. Oni je klical: »Denar ali življenje!« Morala je k omari, kjer je imela shranjen ves imetek 600 dinarjev. Denar ji je ropar potegnil iz rok in nato izginil v temni noči. Njegov pomagač pa je že medtem šel tudi v sosedno sobo, kjer je spala tašča Ana, katero je prebudil z vpitjem, da so v hiši roparji, ki hočejo denar. Starca je vsa preplašena rotila nočnega obiskovalca, da denarja nima, nakar je v sami srajci pobegnula v sosedno vas Podboršt k sorodnikom. Pri zaslišanju je Marija Ravnikar izpovedala orožnikom, da je roparja spoznala in se je izkazalo, da je bil njegov pomagač njegov brat Reka, ki je, da se mora razbojniku kaj poznati po rokah, ker ga je praskala. Patulja je odšla tja, ter odvedla omenjena in še tretjega brata v Kamnik v sodne zapore. Tretji brat je, bil kmalu po zaslišanju izpuščen, ker se je ugotovilo, da ni bil soudeležen. Jože in Ludvik pa tudi dejanje odločno tajita. Eden ima ranjeno roko z nohtom, trdi pa, da si je roko spraskal ob mizi.

OPRAVIČILO

Prvi tat: »Ali te ni sram! Tvojega sina so zasačili pri tatvini.«

Drugi tat: »Kaj hočeš, mlad je še. Nihče se še ni rodil kot mojster!«

NI Z MALIM ZADOVOLJEN

Sluga: »Zunaj je gospod, ki bi rad govoril z vami, gospod ravnatelj.«

Ravnatelj: »Naj počaka. Daj mu stol.«

Sluga: »Ni zadovoljen s stolom, ampak hoče zarubiti kar vse pohištvo.«

BANKA BARUCH

11 Rue Auber Paris (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu. Vršil vse bančne posle najkvalitetne Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija št. 3064-64 L. Bruxelles, Francija: št. 1117-94 Paris, Holandija, št. 1458-66 Ned. Dienst, Luksemburg št. 5967, Luxembourg. Na zahtevo poštemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Mezga iz hrušk brez sladkorja. Mehke in sočne hruške zreži in zmelj na strojčku, nato jih daj v vrečko, ki jo obesi čez dva stola, spodaj pa podstavi skledo in pusti, da se sok čez noč izcedi v skledo. Ta sok kuhaj potem tako dolgo, da se zgosti. Gosto in malo shlajeno mezgo napolni v kozarce, in ko se popolnoma shladi zaveži kozarce s pergamentnim papirjem.

Jabolčna voda za bolnike. Operi pol kile kislih jabolčk, odstrani jim peclje in muhe, jih zreži z olupki in pečki vred na majhne kosce, stresi v lonc, nalij en liter vode, pokrij in kuhaj počasi eno uro. Nato odlij in precedi vodo, dodaj osem dek sladkorja, zmešaj in daj toplo ali hladno bolniku.

Mešani kompot za zimo. Kučaj v enem litru vode tričetrt kile sladkorja. Nato prideni eno kilo olupljenih in na krhle zrezanih hrušk. Ko so hruške vrele dvajset minut, prideni eno kilo olupljenih in na krhle zrezanih jabolok, in ko je tudi to vrelo 10 minut, prideni eno kilo olupljenih češpelj. (Da moreš češplje olupiti, jih poprej popari). Vse skupaj previdno premešaj in naj vre še 10 minut. Ku je kuhano, odstavi in prideni tri grame salicila. Se toplo napolni v segrete kozarce. Ko se je kompot v kozarcih shladil, potresi na vrh še malo s salicilom in ko se popolnoma skladi, zaveži s pergamentnim papirjem in shrani na suhem in temnem prostoru.

Juha z zelenjavo. Olupi eno debelo kolerabo, zreži jo na drobne rezance, ravno tako zreži eno srednje debelo korenje, ki si ga oprala in ostrgala. Nalij v lonec dva litra vode in ko se je že pol ure kuhalo, prideni četrt kile drobno zrezanega stročjega fižola in en debel, olupljen in na majhne kosce zrezan krompir. Ko je zopet pol ure vrelo, prideni eno osminko kile opranega riža, čez četrt ure pa prideni še prežganje, ki si ga naredila iz ene žlice masti in žlice moke, nekoliko drobno seseklanega zelenega peteršilja in čebule. To prežganje razredči z zametalko mrzle vode, in prilij juhi. Naposled še malo popopraj in ko vse skupaj še malo povre, je juha gotova. Če imaš, dodaj še žlico ali dve kisle smetane, kar juho še izboljša.

Jabolčna mezga. Jabolka operi, otrebi, kar je gnilega ali črvivega, in jih zreži na velike kose. Z malo vode jih deni kuhat. Ko so kuhana, jih postavi na hladno. Hladne pretlači skozi sito. Pretlačena jabolka stehtaj in deni na tri kile jabolok dve kili sladkorja, nato pa kučaj mezgo večkrat zmešaje, da se zgosti. Še toplo nadevaj v segrete kozarce in naj se mezga v kozarcu popolnoma shladi, šele drugi dan zaveži kozarce s pergamentnim papirjem. Jabolčno mezgo uporabljaš pozimi za jabolčni zavitek, pa tudi za druge močnate jedi.

Češpljeva mezga. Češplje operi, odstrani pečke in daj češplje kuhat (seveda brez vode). Ko so kuhane (med kuhanjem jih več-

krat premešaj, da se ne prismojijo) jih še tople pretlači skozi sito. Nato stehtaj pretlačene češplje in daj na vsako kilo dvajset dek sladkorja. Vse skupaj, češplje in sladkor kučaj tako dolgo, da se zgosti. Še toplo mezgo nadevaj v segrete kozarce in drugi dan kozarce zaveži s pergamentnim papirjem. Ta mezga je zelo dobra tudi za krofe, palačinke in druga močnata jedila.

Praktični nasveti

Gospodinje, ne zadržujte jajc! Nekateri kmečke gospodinje imajo slabo navado, da zadržujejo jajca, ker hočejo pričakati višjih cen. Jajca se med tem časom osušijo in postanejo za izvoz nerabna. Trgovci lahko prevzame le čisto presna jajca, ker le taka so sposobna za izvoz. Ker takih osušenih jajc gospodinja ne more prodati, trpi navadno občutno škodo. Zato je vsaki gospodinjki priporočati, da vso zalogo jajc vsaj vsak teden sproti proda ter tako prihrani neljube neprilike in škodo sebi, trgovcu in izvozniku.

Polži po kletih. Da preženemo nadležne polže iz kleti, kjer nam napadajo zelenjavo, je treba ravnati na več načinov. Okrog zelenjave natresemo v ozkem pasu živega apnenega prahu; tudi droben mavec ali živinska (rdeča) sol učinkuje enako. Ako pa nimamo teh stvari na razpolago, si pomagamo s pivom. Pivo denemo v ploščato skledo in nanjo poveznemo preluknjan pokrov kake škatle iz lepenke, tako da se na vseh straneh dotika do tal. Pivo privabi polže, ki zlezejo na pokrov in padejo skozi luknje v skledo, kjer utonejo. Pomaga tudi, če namažemo vse špranje in luknje po kotih z vodo klorovega apna. Tudi z živalmi si lahko pomagamo v boju proti polžem, kar nam tudi na prostem prav pride. V klet denemo eno ali dve krastači, ki kmalu spravijo vse polže; tudi ježi so zato zelo koristni. Da se nam pa sploh polži ne zaredijo v kleti, jih je treba vedno dobro zračiti in skrbeti, da preženemo vlogo iz kleti.

Jajčni beljak se da porabiti tudi za lepilo. Včasih še bolj drži kakor klej ali gumi. Ako je pri pohištvu odletel kak okrask ali kosček lesa, namažemo odlomek z beljakom in ga spet pričvrstimo. Papir se da z beljakom tudi dobro zlepiti.

Čankajškov izgubljeni sin se je vrnil

V Hankovu, sedežu kitajske vlade, se je nedavno pojavil neznan mož, čes da hoče govoriti z maršalom Čankajškom. Mož je bil še mlad, pa je imel že sive lase. Bil je v navadni uniformi in na prsni je nosil več ruskih odlikovanj. Ko so ga vprašali, v kakšni zadevi bi rad govoril s poglavarjem kitajske države, je odgovoril v zadregi: »Jaz sem njegov sin...«

O čem sta govorila tistega dne maršal in njegov najstarejši sin Čančinkuo, ni znano. Šest ur ni imel nihče dostopa k maršalu. Oče in sin se mnogo let nista videla. Postala sta si bila pred leti politična nasprotnika. Oče je svojega prvorojenca javno preklel. Sin mu je pa odgovoril z odprtim pismom, ki je po ostroosti še prekašalo očetovo izjavo. Iz ljubezni se je razvila mržnja, tako globoka, da je maršal črtal sinovo ime iz rodbinskega seznama in zahteval, naj sprejme drugo ime. Ko so se čez šest ur odprla vrata, so možje iz maršalove okolice videli, kako sta si oče in sin podala roke. Zdaj je mladi Čančinkuo eden najzanesljivejših zaveznikov svojega očeta, poveljnik kitajske vojske 100.000 mož.

Spor med maršalom in njegovim takrat 24 letnim sinom je izviral iz osebnih razlogov. Čančinkuo je bil sin prve Čankajškove žene. Ta je delila z njim leta izgnanstva na Japonskem. Bila je z njim takrat, ko je moral Čankajšek kot mlad revolucionar bežati pred detektivni iz kraja v kraj. Ko je bila ustanovljena kitajska republika, je bilo Čankajškovega sinu še pet let. Nastala je kratka doba miru, ko je bil Čankajšek osebni tajnik predsednika kitajske republike Sunjatsena. Pozneje se je Čankajšek odtujil svoji prvi

ženi. Po kitajskih običajih ni bilo nobene ovire, da bi ne bil vezel postranske žene. Ta je bila Mejlinšun. Zahtevala je od Čankajška, naj zapusti prvo ženo, in dosegla je svoj smoter.

Če se je razmerje med očetom in sinom nekoliko skalilo, je bilo vendar še znosno, in sicer zato, ker sta imela takrat skupne smotre. Oba sta bila prepričana, da pride iz Moskve odrešitev sveta. Engenčen, sedanji zunanji minister kitajske vlade, je izposloval, da je prišel Čankajšek v Moskvo v vojaško šolo. Ta čas so se pa Čankajškovi nazori izpremenili in postal je nasprotnik komunizma. Njegov sin je pa ostal v Moskvi pod boljševiškim vplivom. Zaman si je prizadeval pridobiti očeta za stare misli. Videč, da s pregovarjanjem ne bo ničesar dosegel, je segel sin po sredstvu, tako priljubljenem v sedanji Rusiji, po javnem pismu, v katerem se odpoveduje svojemu očetu. Pred dobrim letom je bilo objavljeno v moskovski »Pravdi« Čančinkuovo pismo njegovemu materi. Pismo je bila huda obtožba Čankajška zaradi njegovega postopanja s prvo ženo. Zaključilo se je z besedami: »Moj oče je sovražnik vsega kitajskega naroda in zato največji sovražnik lastnega sina. Sam hočem voditi veliko pot kitajske revolucije. Jaz ostanem z vsem srcem komunist.«

To komunistično veroizpoved so pa močno omajale Stalinove sodne razprave proti vojaškemu dostojanstvenikom in aretacije komunistov, s katerimi je Čančinkuo sodeloval. Sin je prosil očeta pismeno oduščenja, toda

odgovora ni dobil. Lani v maju je odpotoval Čančinkuo v Šanghaj, kjer je bil pa zamaž ves njegov trud, da bi se sestal z očetom. Oče mu je pustil pismo, v katerem določa pokoj pomirjenja, in sicer, da se javno odpove komunizmu. No, in sin se je zdaj uklonil. Vojskovodja ruske vojske

Ime maršala Vasilija Konstantinoviča Blücherja se je pojavilo v javnosti v zvezi z rusko-japonskim sporom na meji Mandžurije (Mandžukua). Še nedavno so se širile razne vesti o maršalu Blücherju, poveljniku posebne ruske vojske za Daljni vzhod. O njem so trdili, da je bivši višji oficir avstro-ogrške vojske, drugi so videli v njem potomca generala Blücherja, zmagovalca nad Napoleonovo vojsko. Največ luči v te govornice je prinesel njegov življenjepis, ki je bil nedavno objavljen v Habarovsku. Tu so ovržene mnoge domneve.

Dokazano je, da je Blücher ruskega rodu. Rodil se je kot kmečki sin leta 1889. v Barščinki v jaroslavski guberniji. Ime Blücher je dal siromasni jaroslavski gospod svojemu tlačanu, očetu Vasiliju Konstantinoviču Blücherja. Mladi Blücher je hodil v cerkveno šolo, potem ga je pa oče poslal v Petrograd, kjer je bil vajenec v neki trgovini. Ta poklic mu pa ni bil všeč. Zato je dal trgovini slovo in dobil službo delavca v neki tvornici. Iz te so ga zapodili zaradi revolucijskega delovanja med delavstvom. Mladi Blücher se je napotil v Moskvo in leta 1909. je bil zaposlen kot ključavničar v železniški delavnici.

Tik pred svetovno vojno je bil aretiran zaradi nagovarjanja k stavki. Toda kmalu so ga izpustili in leta 1914. je bil mobiliziran in poslan kot navaden vojak na avstrijsko bojišče. Leta 1916. je bil tako hudo ranjen, da so ga po dolgem zdravljenju odpustili iz vojske. Potem je delal v tvornicah in se udeleževal priprav za boljševiški prevrat. Proti koncu l. 1917. je bil že eden izmed vodilnih članov samarskega revolucionarnega odbora in vodil je rdečo gardo proti atamanu Dutovu, ki se je bil uprl sovjetski vladi. V Orenburgu je bil s svojimi četami odrezan, pa se je prebil skozi sovražne čete. Boril se je pri Ufi in se združil z glavno rdečo vojsko. Za svojo hrabrost je bil odlikovan z redom rdečega prapora.

V letu 1919. je sestavil iz uralskih in moskovskih delavcev 51. strelsko divizijo in postal njen poveljnik. Zavzel je z njo mesto Tjumen. Potem je pa krenil proti vzhodu, kjer se je boril proti Kolčaku. Pozneje so poslali Blücherja z njegovo divizijo na jug proti generalu Denikinju. Na Krimu se je borila njegova divizija pri Kahovki in izvršila napad na Perekop. Za to operacijo je bil Blücher odlikovan z dvema novima redoma rdečega prapora. Potem je pa hitro napredoval. Leta 1921. je bil imenovan za vrhovnega poveljnika narodno-revolucionarne vojske in za vojnega komisarja v republiki Daljnega vzhoda. Kot državniški zastopnik se je udeležil pogajanj v Dajrenu, odkoder se je vrnil v Čito, da bi pripravil ofenzivo proti japonski vojski v ruskem Poamurju. Osebnost je poveleval ruskim četam med napadom na Voločajevko, kjer se je odločila osvoboditev Habarovska, Vladivostoka in vsega Priamurja. Japonska vojska se je morala umakniti.

Leta 1924. je odpotoval na povabilo takratnega predsednika kitajske republike Sunjatsena na Kitajsko ne kot Blücher, temveč kot Galen. Štiri leta je ostal na Kitajskem in je bil eden izmed najboljših vojaških svetovalcev kantonske vlade. Predsednik Sunjatsen je visoko cenil nadarjenega vojaškega dostojanstvenika in predlagal mu je, naj ostane na Kitajskem. Toda leta 1929. se je že spet pojavilo Blücherjevo ime. Takrat je bila ustanovljena posebna vojska Daljnega vzhoda in njen poveljnik je postal Blücher. Njegovim odlikovanjem sta se pridružila še red Rdeče zvezde in najvišje odlikovanje: Leninov red.

Vso svojo odločnost je posvetil ureditvi vojske na Daljnem vzhodu. Ko je bil v Rusiji ustanovljen maršalski čin, je bil Blücher med prvimi petimi ruskimi maršali. Na prvih volitvah vrhovnega sovjeta je bil izvoljen za njegovega člana. Nedavne bitke na mandžurski meji so pokazale, da je Blücherjeva vojska pripravljena in dobro izurjena.

Morilec Drogilov

V oddelku brzega vlaka je vladala mučna tišina. Vsi potniki so vedeli, da je mali debelušni gospod v kotu morilec Drogilov, ki ga že nekaj tednov iščejo varnostne oblasti. Vsak otrok je poznal njegovo sliko in ni bilo človeka, ki ne bi poznal potez težkega zločinca Drogilova.

Starejša zakonska dvojica in mladi elegantni gospod v kupeju so se sporazumeli s pogledi. Mali debelušni gospod se je stisnil v svoj kot ob oknu in skrill obraz za časopis. Nedvomno je opazil, da so ga prepoznali.

To more biti samo Drogilov, si je mislila gospa. Vsaka pomota je izključena. Četudi bi ne imel kratke črne brade, bi ga prepoznala takoj.

»Nepoznano moramo obvestiti sprevodnika«, je šepetal njen mož. Gospa se je tresla po vsem telesu, potem pa je pomislila na nagrado, razpisano za aretacijo Drogilova. »Bolje bo, da potegnem zasilno zavoro«, je zašepetala. »Če potegneva zavoro, bo jasno dokazano, da sva ga zasledila midva.« Gospod s kratko črno brado se je zdrzil, kakor da bi bil razumel smisel teh besed. Potem je vtaknil desnico z nervozno kretinjo v hlačni žep. Zdefo se je, kakor da so se oprejali njegovi prsti samokresa.

»Skloni se«, je šepetala gospa, »on ne sme opaziti, da sem potegnila zavoro!« Misel na visoko nagrado ji je vlila pogum. Koliko si bo mogla nakupiti! Mislila je ne težki kožuh, na sijajno večerno obleko, ki se že tako dolgo ozira za njo.

Mladi gospod, ki je bil še v kupeju, je nenadno vstal in stopil na hodnik.

»Ne smeva izgubljati časa«, je šepetala gospa s tresočim glasom. »Nočem, da naju kdo prehitil! Stori tako, kakor da bi jemal nekaj iz kóvčega. Kar hitro!« Ko se je mož dvignil, je prišla gospa ročaj zasilne zavore in potegnila. Zavore so zaškripale, kovčegi so padli na tla, sunkovito se je ustavil vlak na progi.

»Za vraga!« je zavpil mali gospod v kotu ter skočil s svojega sedeža. »Ali ste ob pamet? Zakaj ste potegnili zasilno zavoro?« Na njegovem obrazu je bilo videti, kakor da hoče skočiti proti gospe.

Nastala je strahovita zmešnjava. Z vseh strani so drveli potniki, hiteli po ozkem hodniku, se suvali in prerivali. Gospa v kupeju je skoraj omedela, ko se ji je približal Drogilov. Komaj je imela toliko moči, da je zaklicala pomoč. »Morilec, morilec!« je kričal njen mož skozi vlak. »Držite ga, držite ga! Morilec Drogilov je v vlaku! Pomoč, pomoč!«

»Kje je?« je vprašal policijski komisar, ki se je slučajno vozil z istim vlakom. »Kje je?« je popraševal tudi sprevodnike, ki so se med tem zbrali v kupeju.

»Pravkar je bil še tu«, je jecljal mož. »gotovo je izkoristil zmešnjavo in pobegnil.« Komisar je pogledal skozi okno. »Tam teče!« je zavpil. Bliskovito je skočil iz vlaka in s samokresom v roki tekkel za morilcem. Drogilov je bil daleč spredaj, toda vznemirjenost mu je jemala moči. Množica potnikov in železničarjev se je vsula v divjem lovu za komisarjem. »Stoj ali pa streljam!« je kričal komisar. Iztegnil je roko in ustrelil dvakrat v zrak. Drogilov je do smrti utrujen obstal in vzdignil roke. Pričakovali so, da se bo morilec branil, toda v splošno začudenje je stal Drogilov blede in tresoč se ter se je dal prijeti brez najmanjšega odpora.

»Vi ste morilec Drogilov!« je rekel komisar z odurnim glasom.

»Motite se!« je odgovoril mali gospod s črno kratko brado. »Nisem morilec Drogilov, gospod komisar, moje ime je Bajec, Ja-

nez Bajec!« Bojazljivo in nekoliko v zadregi je pogledal okoli sebe. »Kaj hočete od mene?« je vzdihnil. »Zakaj me zasledujete? Jaz sem nedolžen in nisem storil nikomur nič žalega!«

»Čemu ta komedija«, ga je nahrulil komisar, »povejte vendar resnico!«

»Prosim tu so moji dokumenti! Tu — moj potni list! Saj vendar vidite, da sem trgovec! Moje ime je Bajec, to sem vam že povedal!«

Komisar je pregledal dokumente s kritičnim očesom. Zdeli so se mu v redu.

»Vaše čudno obnašanje upravičuje kljub temu domnevo, da ste istovetni z morilcem Drogilovom.« je rekel komisar. »Vaše obnašanje je skrajno sumljivo. Če bi imeli čisto vest, vendar ne bi tako naglo pobegnili. Zakaj ste hitro zbežali, ko je vlak obstal?«

»Ah, gospod komisar, obupen položaj. Kamor pridem, me imajo za morilca Drogilova. To je moja nesreča, da sem mu tako podoben. Odkar je razpisana nagrada, nimam več nikjer miru. Vsi šepetajo: morilec Drogilov! Ali je to še življenje, gospod komisar? Ali naj se končam samo zato, ker imam smolo, da sem podoben morilcu? Ze trikrat so zaradi mene potegnili zasilno zavoro. Vsi hočejo dobiti razpisano nagrado. Zasledujejo me kakor zajca in lepega dne me bodo še ubili samo zato, ker sličim morilcu Drogilovu!«

Malemu gospodu so se zasolžile oči. »Kaj morem zato, če je moj nos podoben nosu prekletega Drogilova? Ali naj si dam morda napraviti nov obraz? Povejte, gospod komisar, kako naj bo človek pri vsem tem miren? Bog mi je priča, da je moja vest čista, gospod komisar, toda če koga stalno tako zasledujejo kakor mene, ni čudno, če si končno domišljam sam, da sem zločinec!«

»Zakaj pa si ne odstrižete brade?« je vprašal komisar.

»Ah, gospod komisar, da si odstrižem brado, pravite? Seveda sem mislil takoj na to, toda — je utihnil napačni Drogilov. »Ne morem gospod komisar,« je nadaljeval po kratkem molku, »res ne morem! Samo pomislite, kaj bi rekla moja žena, če bi si dal ostriči brado! Ženske, gospod komisar, so včasih zelo komične. Moja žena bi se ločila od mene, če pridem domov brez brade. Gotovo bi storila to. In če bi ne nosil več brade, gospod komisar, — ali ne bi potem rekli, da sem jo odstranil zato, da me ne prepoznajo? Potem bi me šele imeli za morilca Drogilova!«

Komisarju se je vzbudilo usmiljenje z malim gospodom. »Čeprav mi je žal gospod Bajec, je rekel prijazno, »vendar vas moram spremiti do bližnje policijske postaje. Prosim sledite mi!« Mali gospod je hotel protestirati, toda komisar ni hotel več govoriti. Napačni Drogilov je prevozil zadnji del svojega potovanja v strogem varstvu.

Ko so potniki stopili spet v svoj kupe, so s strahom opazili, da so jim bili ukradeni najdragocenejši kovčegi. Nepoznan tat se je poslužil zmešnjave, ter je temeljito izropal kupeje.

Kaj se je zgodilo, so zvedeli šele čez nekaj dni iz časnikov. Članek je imel naslov »Napačni Drogilov« in se je glasil: »Spretnosti nekega policijskega komisarja se je posrečilo aretirati nevarnega zločinca, ki je svojo veliko sličnost z morilcem Drogilovom izkoristil s tem, da je povzročal paniko med potniki v brzih vlakih. Če je kdo potegnil zasilno zavoro, se je napačni Drogilov nalašč pognal v beg, da so se zagnali za njim potniki in sprevodniki. Njegovi pajdaši so imeli med tem priložnost neovirano izropati zapuščene kupeje...«

Iz angleščine prevel T. M.

Leta 1913 pred svetovno vojno so velike države porabile za oboroževanje 126 milijard in 550 milijonov dinarjev. Po vojni pa se je pričelo pravo tekmovalstvo v oboroževanju. Ze leta 1925 se je porabilo 176 milijard dinarjev; torej 50 milijard več kakor med vso svetovno vojno! Ali oboroževanje zahteva vedno večje vsote in leta 1934 doseže vsoto 245 milijard. Velika Britanija, ki je porabila L. 1932 samo 25 milijard din, daje leta 1935 že 80 milijard, a leta 1936 po zmagi Italije v Abesiniji 200 milijard din. Stroški za oboroževanje v USA znašajo leta 1933 »samo« 31 milijard din, leta 1936 pa že 56 milijard din. Japonska, ki je od leta 1931 zavzela v Mandžuriji in na Kitajskem pokrajine, ki so večje od Francije, Nemčije, Španije in Anglije, je povečala izdatke za oboroževanje tako, da znaša ta vsota 50 odstotkov celega proračuna. Najbolj se je oboroževala Nemčija. Po podatkih, ki jih je navedel g. Winston Churchill v angleškem parlamentu, so Nemci v prvih treh letih Hitlerjeve vlade porabili 375 milijard dinarjev; torej trikrat več, kakor vse države pred svetovno vojno!

× **Stroj izpodriva konja.** V Rusiji imajo sedaj 6158 straktorskih postaj, preko 138.000 poljedelskih avtomobilov in 500.000 traktorjev. Ta množina poljedelskih tehničnih pripomočkov jim daje — pišejo sovjetski listi — jamstvo, da bodo tudi naprej ostali na prvem mestu v proizvodnji pšenice, rži, ovsa, ječmenan, sladkorne pese in krompirja.

× **Vozni listki za pozabljivce.** Na vsem svetu bi najbrž naleteli na železnicah na enake prizore. Ko vstopi v vagon sprevodnik, začne dobra polovica potnikov obračati žepe in iskati vozne listke. Človek je pač bodisi raztresen ali pa ne utegne misliti na take malenkosti, pa pozabi, kam je spravil vozni listek zlasti, če se je moral v gneči prerivati do blagajne. Tako potniki brskajo po žepih, dokler končno ne najdejo voznih listkov tam, kjer so to najmanj pričakovali. V Angliji so priredili nedavno zanimivo razstavo voznih listkov. Med njimi so bili nekateri stari že 80 do 90 let. Ti vozni listki so pa tako veliki, da jih potniki gotovo niso mogli izgubiti, niti spraviti v žepe tako, da bi ne vedeli, kam so jih vtaknili. Dolgi so namreč 50 do 60 cm, pa tudi temu primerno široki. Moški so si pogosto ovijali vozne listke okrog vratu kakor ovratnik, spredaj so jih pa zapenjali z zaponkami, da bi jih ne izgubili. Pozabljivcem bi bili taki vozni listki tudi zdaj dobrodošli.

× **Sonce častijo.** Pred več sto leti so bili v krajih Srednje Amerike, ki so jim nekoč vladali Inki, večkrat na leto velike slavnosti v čast soncu. Imeli so templje visoko v gorah, samostane na morski obali in v globokih dolinah. In povsod so molili sonce, medtem ko so druge nebesne prikazni, od bliska pa do lune častili le kot nekakšne oprede sonca. Pred 200 leti se bili ljudje že trdno prepričani, da je davno češčenje sonca že izumrlo. A pred nekaj tedni so člani policijske patrulje v hribovih našli v nekem samotnem kraju Peruja večje število žensk, ki so ondi živele v belih oblekah po starem obredu, kakršen je bil v davnih časih predpisan za »sončne device.« Samotne ženske so spadale k najstarejšim družinam Inkov, kar jih je pač v Peruju. Po odredbi posebne družinskega sveta, ki je bil v davnih časih brez dvoma še bolj v navadi, kot je zdaj po teh družinah, so se morala dekleta odreči svetu in vstopiti v sončne samostane visoko v gorah. V cvetoči dobi Inkov je bilo samo po sebi umevno, da so bivala dekleta vsaj tri leta v takem samostanu. Inki so v teh samostanih ustanovili nekakšno žensko šolo, ki so se dekleta v njej učile vseh praktičnih opravil, ki so jih kasneje potrebovale v življenju. Če se je kako deklet nato odločila, da je čez tri leta ostala v samostanu, ni mogla potem nikoli več iz samostana. Dekle je postala »sončna devica.« Oblekli so jo v belo obleko in ji dali zlat obroček na lase. Kadar so se začele velike sončne slavnosti, so imela ta dekleta to važno nalogo, da so pomagale sončnim duhovnicam pri obredih, in so potem čez nekaj časa tudi same postale duhovnice sonca.

× **Koliko je Slovanov.** Vseh pripadnikov slovanskih narodov je skupno 181 milijonov in 270 tisoč. Slovencev je 1.61 milijona, Srbohrvatov 10.60, Bolgarov 6.20, Velikorusov 81.79, Ukrajincev 38.81, Belorusov 6.60, Poljakov 23.92, lužiških Srbov 0.12, Čehov 8.72 in Slovakov 2 milijona 900 tisoč. — Pred okroglo tisoč leti so vsi ti narodi še govorili en sam jezik in tvorili en sam narod. Tekom

stoletij nato so se stvorili številni narodi in jeziki iz enega plemena in jezika.

× **Koliko stane oboroževanje.** Med svetovno vojno so poedine države zapravile tolikšno vsoto denarja, da bi s tem denarjem lahko kupile vsakemu prebivalcu Anglije, Rusije, Nemčije in Francije majhno hišo z vrtom, popolno opremo, avtomobil in radio in še 2000 din pokojnine še deset let po vojni.

Radio Ljubljana

od 9. do 16. oktobra 1938

Nedelja, 9. oktobra: 8: Čajkovski: Uvertura 1812 (plošče). — 8.20: Slovenske narodne pesmi ob spremljevanju citer poje Korenčanova. — 9.00: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe. — 10.15: Verski govor. — 10.30: Koncert radijskega orkestra. — 11.30: Nagrajenci letošnje tekme harmonikarjev na veesejmu igrajo. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Koncert godbe »Sloge«. — 17.00: Gospodarska navodila za oktober in tržna poročila. — 17.30: Prenos koncerta iz Kamnika. — 18.30: Operetni napevi (plošče). 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Državna obramba. — 19.50: Čajkovskij: Simfonija št. IV (plošče). — 20.30: Tercet Stritar poje. — 21.10: Turoben spomin (koncert radijskega orkestra). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: V odhiti igra radijski orkester.

Ponedeljek, 10. oktobra: 12.00: Zborovske točke (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14.00: Napovedi. — 18: Pregled higienskih naprav v Sloveniji. — 18.20: Zlata Gjungjenac poje (plošče). — 18.40: Razstava slovenske knjige 1918—1938 (Vodnik). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Zgodovina starega Turopolja. — 19.50: Zanimivosti. — 20: Koncert radijskega orkestra. — 21.10: Mozartova ura. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Prenos lahke glasbe.

Torek, 11. oktobra: 11.00: Šolska ura: V čolnu po Savi v Beograd. — 12.00: Po daljnih deželah (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Koncert slovanske glasbe (radijski orkester). — 14.00: Napovedi. — 18: Komorni pihalni kvartet. — 18.40: Naši gradovi. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Plovba po Donavi in njenih pritokih. — 19.50: Zabavna kronika. — 20.00: Orkestralni koncert (plošče). — 20.30: Veseli dan ali Matiček se ženi, komedija v 5 dejanjih. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Štiri mesta v glasbi (radijski orkester).

Sreda, 12. oktobra: 12.00: Kmečki trio. — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Simfonične pesnitve (plošče). — 14.00: Napovedi. — 18.00: Pomen počitniške zveze za mladino. — 18.15: Zampa, predigra (plošče). — 18.25: Oktober v naravi. — 18.40: O Delavski zbornici. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Zgodovinski razvoj pouka gluhomeh. — 19.50: Prirodopisni kotiček. — 20: Večer plesne glasbe. — 20.45: Uvodna beseda k prenosu. — 21.00: Prenos opere iz Turina: Verdi: Moč usode.

Četrtek, 13. oktobra: 12.00: Slavne koračnice (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Citraši in mandolinisti (plošče). — 14.00: Napovedi. — 18.00: Pisan spored radijskega orkestra. — 18.40: Slovenščina za Slovence. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Savez Sokola kraljevine Jugoslavije. — 19.50: 10 minut zabave. — 20: Akademski pevski kvintet: Koncert češko-slovaških pesmi. — 20.45: Koncert češke operne glasbe (radijski orkester). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Šernov šramel kvartet.

Petek, 14. oktobra: 11.00: Pokrajinska oddaja šole Braslovče. — 12.00: Pesnice iz naših krajev (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14.00: Napovedi. — 18.00: Kuhinja v jeseni. — 18.20: Josephina Baker (plošče). — 18.40: Francoščina. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Politični in verski odnosi Hrvatov v IX. stoletju. — 19.50: Izeljeniške zanimivosti. — 20.00: Ura Čajkovskega (igra radijski orkester). — 21.10: Chopinov klavirski večer (igra prof. Lipovšek). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 15. oktobra: 12.00: Plošča za ploščo. — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Plošča za ploščo. — 14.00: Napovedi. — 17.00: Otroška ura. — 17.40: Plošče. — 17.50: Beseda k prazniku. — 18.00: Za delo.

Mislila je, da je Nadina nočna srajca bela...

...dokler ni prenočila pri prijateljici, ki pere svoje perilo z Radionom!

SCHICHTOV RADION

ni čistejše beline od Radion beline

Kar ustrašila se je - tako velik je bil razloček! Kako je mogoče perilo tako lepo oprati? Se more še bolj truditi in mučiti kot se ona?

Prav gotovo ne, - to je pri Radionu tudi nepotrebno; brez drgnjenja in mencanja postane perilo tako žudovito belo. Pri počasnem kuhanju se razvija v Radion raztopini na milijone kisikovih mehurčkov, ki prodirajo skozi perilo in prizanesljivo odstranijo vso nesnago, če je še tako trdovratna. Popolnoma čisto in popolnoma belo - je samo Radion belo perilo.

pust igra radijski orkester. — 18.40: Odlomki iz Črne gore. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Samostan Krka in njegov pomen v zgodovini pravoslavskih Srbov v Dalmaciji. — 19.50: Pregled sporeda. — 20.00: O zunanji politiki. — 20.30: X. večer muzikomediantov. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Za vesel konec tedna (plošče).

Mali oglasi

2.500 DIN POTREBUJETE,

da zaslužite 1.000 din mesečno Pišite. »Anos« Maribor, Orožnova ulica

ODLOČNO IZJAVLJAM,

da drugje ne kupujem več, kajti najboljši in poceni kupim v manufakturi Grajske starinarne Maribor, Vetrinjska 10.

JABLUS — JABOLČNIK

Le iz Jablusove tvarine napravite res najboljši jabolčnik ali hruškovce tudi brez naravnega sadjevca. S poštnino stane 50 l 39.50, 100 l 69.— din. Glavno zastopstvo Franc Renier, Podčetrtek.

VINIČARJE

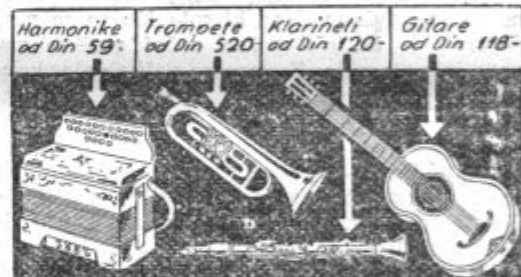
3 do 4 moči iščem. Ivana Ratej, Maribor, Aljaževa 30.

POZOR!

Šivalni stroji, kolesa, otroški vozički, radio aparati in razni drugi predmeti prav poceni naprodaj pri »Promet« v Ljubljani.

Harmonike vseh tip in vrst po tovarniških cenah, do it. v domu glasbe R. WARBINEK, Ljubljana, Miklošičeva c. 4. pri Frančiškanski cerkvi

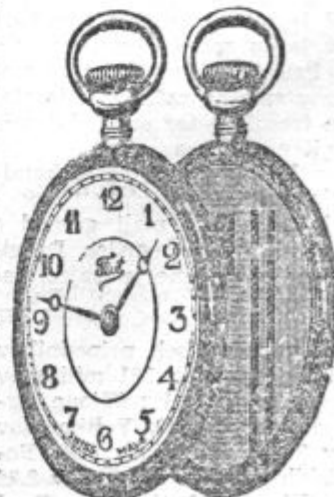
MEINEL & HEROLD d.z.
tal. tvornice **MARIBOR** st. 107
glasbil

Lep spomenik — dar pokojnim
Ogled spomenkov
dotičnost interesentov
Stalna razstava —
nizke cene
FRANJO KUNOVAR,
kamnosestvo
Tel. 49-09.
Sv. Križ — Ljubljana

NOVOST!

**SAMO
DIN 49.50**

Št. 62.300 Anker-ura
pravi švicarski stroj,
Dobra kvaliteta, lep
kromiran okrov
& plamensko garancija
Din 49.50
Štev. 62.301 ura s
svetljenimi kazalci
in šterlencem
(Radium)
Din 59.50
Gahtevaite cenik, ki
vam ga pošlje av-
tonj in poštnina
prosto

H. Sottnet
Ljubljana 6
Lastna protokollirana
tovarna-ur v Švic.